

Inhoudsopgave

Gemeenteraad	1
1. <i>Opening en mededelingen</i>	1
2. <i>Vaststellen agenda</i>	1
3. <i>Benoemingen</i>	1
a. <i>Benoemen woordvoerders namens de fracties</i>	1
4. <i>Initiatiefvoorstellen</i>	4
5. <i>Bekrachtiging geheimhouding</i>	5
6. <i>Conform stukken</i>	5
d. <i>Kredietaanvraag en vaststelling grondexploitatie Theda Mansholtlocatie</i>	5
e. <i>Tarieven logiesbelasting</i>	5
f. <i>Afvalstoffenverordening gemeente Groningen</i>	5
g. <i>Rechtspositie verordening raadsleden en fractiewoordvoerders gemeente Groningen</i>	5
h. <i>Corona ondersteuning sport</i>	5
i. <i>Geluidswerend maatregelen Buitenhof</i>	6
7. <i>Bespreekstukken</i>	6
a. <i>Rekenkamerrapport Aanpak Ring Zuid</i>	6
8. <i>Motie vreemd aan de orde van de dag</i>	12
6. <i>Conform stukken</i>	12
a. <i>Raadsvoorstel 13 april 179739-2022</i>	12
b. <i>Raadsvoorstel 13 april 177443-2022</i>	12
c. <i>Raadsvoorstel 13 april 191057-2022</i>	12
9. <i>Sluiting reguliere vergadering</i>	13
- <i>Eindrapport informateur Groningen – Natuurlijke verbindingen</i>	13

GEMEENTERAAD VAN WOENSDAG 20 APRIL 2022 16.30 UUR

Voorzitter: K. Schuiling (burgemeester)

Namens de raad: M. Wijnja (GroenLinks), F. Folkerts (GroenLinks), E. Hillekens (GroenLinks), J. van Hoorn (GroenLinks), J. Jones (GroenLinks), B. Leemhuis (GroenLinks), S. Middelhuis (GroenLinks), C. Nieuwenhout (GroenLinks), H. Sietsma (GroenLinks), J. Bushoff (PvdA), C. Bloemhoff (PvdA), R. Gierkerk (PvdA), R. van Niejenhuis (PvdA), J. van Veen (PvdA), E. van der Weele (PvdA), T. Rustebiel (D66), M. Gietema (D66), J. Lo-A-Njoe (D66), M. Martinez Doubiani (D66), A. Poelstra-Bos (D66), K. de Wrede (PvdD), J. Bosma (PvdD), W. Pechler (PvdD), T. van Zoelen (PvdD), A. Sijbolts (Stadspartij), Y. Menger (Stadspartij), H. Moerkerk (Stadspartij), M. Sloot (Stadspartij), J. Dijk (SP), D. Brandenburg (SP), F. Mertens (SP), H. de Waard (SP), I. Jacobs-Setz (VVD), E. Akkerman (VVD), R. Heiner (VVD), S. Bosch (Student&Stad), M. Goodijk (Student&Stad), K. de Groot (Student&Stad), S. Wennink (ChristenUnie), I. Jongman-Mollema (ChristenUnie), J. de Haan (CDA), E. Armut (CDA), L. van der Laan (PvhN), E. Bernabela (PvhN), D. Ram (PVV)

Namens de griffie: J. Spier

Gemeenteraad

1. Opening en mededelingen

00:17:36

Voorzitter: Dames en heren, heel hartelijk welkom bij de raadsvergadering van 20 april. Wij zitten in Topweer. En dat is het ook. Ik heb geen berichten van verhindering gekregen. Als ik zo rondkijk, is iedereen er ook. Er zijn van mijn kant geen mededelingen.

2. Vaststellen agenda

Voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt twee, vaststelling van de agenda. Daarover merk ik op dat zojuist in het presidium besloten is om de punten 6a tot en met c even te behandelen nadat wij de agenda hebben afgewerkt. Dan kan er aandacht zijn voor 6a tot en met c in beslotenheid. Wij handelen de agenda verder af. Daarna is er een eetpauze en vindt er besluitvorming plaats om ongeveer half acht.

3. Benoemingen

a. Benoemen woordvoerders namens de fracties

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt drie. Dat zijn de benoemingen. Dat is de reden dat er zo'n feestelijke opkomst is bij deze raadsvergadering. Dat gaat als volgt: we beginnen met het afleggen van de eed. Ik roep de mensen die de eed willen afleggen op om hier in het midden plaats te nemen. Dan leggen wij de eed af. Daarna komt de belofte en zal ik, zodra er weer ruimte is in het midden, de mensen naar voren roepen die de belofte te willen afleggen. Een aantal van u is inmiddels voorzien van bloemen. Dat is buitengewoon aardig van uw fractie. U krijgt van de gemeente Groningen en respectievelijk de griffie vegan koekjes. Daarmee gaat u vrienden maken, want dat wil iedereen natuurlijk wel graag. Dat staat u volkomen vrij om, als u dat leuk vindt, dat nog even ook aan de raadsleden uit te delen. Mocht u familie hebben meegenomen die het leuk vindt om dit moment vast te leggen, dan is het het beste dat ze hier ergens gaan plaatsnemen om het heuglijke moment mee te nemen. Dat staat u geheel vrij. Als het niet goed gaat, doen we het gewoon nog een keer. Ik verzoek van de ChristenUnie Edger Heemstra en Peter Rebergen naar voren te komen, van het CDA Izaäk van Jaarsveld en Herman Pieter Ubbens, van de Partij voor het Noorden Jelle Dams, voor de Partij van de Arbeid Rita Pestman, en voor Stadspartij 100% Groningen Marcel den Os. Dan verzoek ik iedereen te gaan staan. U kent de procedure. Ik hou u de eed voor. Ik verzoek u mij na te zeggen: zo waarlijk helpe mij God Almachtig. Is de procedure u helder? Goed. Ik zweer dat ik om tot fractiewoordvoerder benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als fractiewoordvoerder naar eer en geweten zal vervullen. Ik verzoek u mij na te zeggen: zo waarlijk helpe mij God Almachtig. Edger Heemstra.

00:22:16

De heer Heemstra: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:20

Voorzitter: Peter Rebergen.

00:22:21

De heer Rebergen: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:22

Voorzitter: Izaäk van Jaarsveld.

00:22:24

De heer Van Jaarsveld: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:28

Voorzitter: Herman Pieter Ubbens.

00:22:33

De heer Ubbens: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:33

Voorzitter: Jelle Dams.

00:22:35

De heer Dams: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:37

Voorzitter: Rita Pestman.

00:22:38

Mevrouw Pestman: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:41

Voorzitter: En Marcel den Os.

00:22:43

De heer Den Os: Zo waarlijk helpe mij God Almachtig.

00:22:44

Voorzitter: Dan mag ik u van harte feliciteren. Dan verzoek ik in het midden een plaats te nemen: Teun Havinga voor de VVD en ook voor de VVD Eric-Jan Vaes, voor de PVV Kelly Blauw en Ricardo Dodde, voor Student en Stad Floris de Knijff en Daan Swets, voor de Partij voor de Dieren Manon van der Meulen, voor GroenLinks Tim van de Vendel en Peter Swart, voor de Partij voor het Noorden Matthijs Hekert, voor D66 Vincent Boswijk, voor de Partij van de Arbeid Irene Huitema en voor de Stadspartij 100% voor Groningen Niels Hilboesen.

00:24:34

Voorzitter: De tijd dat ik beet, is voorbij, dus je kunt rustig dichterbij komen. U heeft de procedure afgekeken. Ik lees de tekst voor en dan verzoek ik u mij na te zeggen: dat verklaar en belof ik. Ik verklaar dat ik om tot fractiewoordvoerder benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten

als fractiewoordvoerder naar eer en geweten zal vervullen. Ik verzoek u mij na te zeggen: dat verklaar en beloof ik. Teun Havinga.

00:25:37

De heer Havinga: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:40

Voorzitter: Eric-Jan Vaes.

00:25:40

De heer Vaes: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:43

Voorzitter: Kelly Blauw.

00:25:44

Mevrouw Blauw: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:46

De heer Havinga: Ricardo Dodde.

00:25:47

Voorzitter: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:50

De heer Havinga: Floris de Knijff.

00:25:51

De heer De Knijff: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:53

Voorzitter: Daan Swets.

00:25:53

De heer Swets: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:53

De heer Rebergen: Smits verklaar en beloof ik.

00:25:56

Voorzitter: Manon van der Meulen.

00:25:59

Mevrouw Van der Meulen: Dat verklaar en beloof ik.

00:25:59

Voorzitter: Tim van de Vendel.

00:26:01

De heer Van de Vendel: Dat verklaar en beloof ik.

00:26:04

Voorzitter: Peter Swart.

00:26:05

De heer Swart: Dat verklaar en beloof ik.

00:26:08

Voorzitter: Matthijs Hekert.

00:26:12

De heer Hekert: Dat verklaar en beloof ik.

00:26:12

Voorzitter: Vincent Boswijk.

00:26:14

De heer Boswijk: Dat verklaar en beloof ik.

00:26:15

Voorzitter: Irene Huitema.

00:26:15

Mevrouw Huitema: Dat verklaar en beloof ik.

00:26:19

Voorzitter: En Niels Hilboesen.

00:26:20

De heer Hilboesen: Dat verklaar en beloof ik.

00:26:20

Voorzitter: Dan mag ik u allen van harte feliciteren en [onhoorbaar]

00:28:47

Voorzitter: Bij zien van het beeld dat de net geïnstalleerde fractiewoordvoerders massaal de ruimte verlaten vraagt een aantal fractievoorzitters zich nu af: hebben wij hier goed aan gedaan? Ik laat dat verder zonder commentaar lopen. Ik kan mij voorstellen als je zulke lekkere koekjes krijgt dat je denkt: lekker even buiten opeten, bloemen in het water zetten, dus er is altijd een rechtvaardiging.

4. Initiatiefvoorstellen

Voorzitter: Wij zijn bij agendapunt vier. Er zijn geen initiatiefvoorstellen dus daar zijn we snel mee klaar.

5. Bekrachtiging geheimhouding

- *Collegebrief van 31 maart 163432-2022*
- *Raadsvoorstel van 13 april 191048-2022*

Voorzitter: Dan zijn we bij agendapunt vijf, bekrachtiging van de geheimhouding van de collegebrief van 31 maart en het raadsvoorstel van 13 april. Ik heb begrepen uit het presidium dat dat geen problemen oplevert dus daar ga ik van uit. Aldus besloten.

6. Conform stukken

Voorzitter: Bij agendapunt zes, de conform stukken, heb ik u zojuist gezegd dat wij straks buiten aanwezigheid van camera's en anderen agendapunt 6a tot en met c zullen bespreken.

d. Kredietaanvraag en vaststelling grondexploitatie Theda Mansholtlocatie

Dat betekent dat we bij agendapunt 6d van Dirk zijn. Dat is de kredietaanvraag en vaststelling grondexploitatie Theda Mansholtlocatie. Geen stemverklaringen aangemeld gekregen. Dat staat nog steeds? Aldus besloten.

e. Tarieven logiesbelasting

Voorzitter: Bij de tarieven logiesbelasting wel. De Stadspartij 100%, gaat uw gang.

00:30:34

De heer Sijbolts: Voorzitter, dank. De Stadspartij 100% voor Groningen wordt geacht tegen dit voorstel te hebben gestemd, omdat wij de tarieven op dit moment in Groningen te hoog vinden.

00:30:47

Voorzitter: Partij voor het Noorden.

00:30:53

Mevrouw Bernabela: Partij voor het Noorden vindt de tarieven ook te hoog.

00:30:58

Voorzitter: En u stemt daarmee tegen het voorstel?

00:31:00

Mevrouw Bernabela: Ja.

00:31:02

Voorzitter: Dat is genoteerd. Anderen nog? Dat was ook wat ik genoteerd had.

f. Afvalstoffenverordening gemeente Groningen

Voorzitter: De afvalstoffenverordening heb ik geen stemverklaringen gemeld gekregen. Aldus besloten.

g. Rechtspositie verordening raadsleden en fractiewoordvoerders gemeente Groningen

Voorzitter: De rechtspositie verordening raadsleden en fractiewoordvoerders gemeente Groningen ook geen stemverklaringen gemeld. Aldus besloten.

h. Corona ondersteuning sport

Voorzitter: Corona ondersteuning sport, geen woordmeldingen. Aldus besloten.

i. Geluidswerend maatregelen Buitenhof

Voorzitter: Bij de geluidswerende maatregelen Buitenhof stemverklaringen van de PVV, gaat uw gang.

00:31:41

De heer Ram: Dank u wel, voorzitter. Zoals u weet is de PVV een pragmatisch partij. Voor de PVV is de belangrijkste overweging om voor te stemmen voor deze geluidsschermen zodat de geluidshinder voor omwonenden wordt verminderd. We zijn geen voorstander van de zonnepanelen maar we zullen over onze schaduw heen stappen.

00:32:03

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kom ik bij de fractie van GroenLinks.

00:32:10

De heer Leemhuis: Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie is blij dat voor de omwonenden weer een maatregel wordt genomen om geluidsoverlast tegen te gaan. Mijn fractie stemt graag voor, maar is nog steeds ongelukkig over het feit dat het Rijk verantwoordelijk is voor deze weg en ook verantwoordelijk zou moeten zijn voor het aanbrengen van geluidsisolerende maatregelen. Dank u wel.

00:32:33

Voorzitter: Dank u zeer. Dat waren de stemverklaringen die gemeld werden. Anderen nog? Niet het geval. Mag ik daarmee dan concluderen dat met algemene stemmen is aangenomen? Aldus besloten.

7. Bespreekstukken

a. Rekenkamerrapport Aanpak Ring Zuid

- A01: Informatievoorziening Grote Projecten

Voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt zeven. Dat is voor nu het enige bespreekpunt. Dat gaat over het rekenkamerrapport aanpak Ring Zuid. Daar is een amendement op ingediend van de Partij van de Arbeid, D66, GroenLinks, Stadspartij 100% Groningen, ChristenUnie en Partij voor het Noorden en Student en Stad. Het gaat over de informatievoorziening grote projecten. Wij concentreren de aandacht op het amendement. Dan kunt u daar allen op reageren en kan er een preadvies komen van de kant van het college, stemmen we over het amendement en dan het raadsvoorstel. Ik kijk even naar de indieners van het amendement. Wie?

00:33:51

De heer Van Niejenhuis: Voorzitter? U ziet mij niet.

00:33:51

Voorzitter: Gaat uw gang.

00:33:52

De heer Van Niejenhuis: Dank voor het woord. Voorzitter, ik heb mijn administratie nog even nagekeken en ook de SP wil graag dit amendement mee-indienen. Ik ben nog even zoekende naar of we inderdaad een reactie krijgen van het college of dat dat niet het geval is bij dit rapport, omdat het een stuk vanuit de Rekenkamers is, maar dat zullen we misschien zo meteen wel horen. Even ter toelichting op het amendement: wij zijn als indieners hiervan van mening dat het misschien niet een goed idee is om een beleidskader te maken voor grote projecten waarvan we nog niet eens weten wat voor projecten dat misschien zijn. Dat lijkt ons, met alle respect voor het advies van de Rekenkamer, een papieren tijger. Wij denken dat het verstandiger is om het college de ruimte te geven om met andere voorstellen te komen dan exact dit middel. We zijn heel erg benieuwd naar de voorstellen die het college gaat doen en we verwachten ook dat dat in lijn is met het advies van de Rekenkamers en dat het ook snel zal worden teruggelegd aan de raad zodat we daar dan met elkaar een goed gesprek over kunnen hebben. Ik geloof dat een aantal van mijn mede-indieners hier kort nog iets over zou willen zeggen.

00:34:55

Voorzitter: Dank u zeer. Ik zag meneer Leemhuis volgens mij ook. Gaat uw gang, GroenLinks.

00:35:00

De heer Leemhuis: Dank u wel, voorzitter. Het amendement spreekt voor zich en dat is ook een weergave van de bespreking in de commissie. In de commissie heb ik ook aandacht gevraagd voor de relatie tussen informatievoorziening en de contractvorm. De specifieke contractvorm die gekozen is bij de aanpak Ring Zuid leidde ertoe dat er een bepaalde mate van informatie niet kon worden gegeven tijdens onderhandelingen. Daar hoef ik nu niet op uit te wijden, maar mijn vraag aan het college is ook om juist bij zo'n kader of zo'n bespreking van de wijze waarop de informatievoorziening aan de raad moet worden gedaan, voor en tijdens het project, ook rekening te houden met de gevolgen van een eventuele gekozen contractvorm. Tot slot wachten wij natuurlijk het rapport van Remkes af. Die gaat hopelijk verstandige dingen zeggen over juist de kostentoe wijzing van het project, maar dat staat hier verder enigszins buiten. Dank u wel, voorzitter.

00:36:04

Voorzitter: Dank u zeer. Is er bij de Stadspartij 100% Groningen behoefte aan woordmelding? Nee. De ChristenUnie nog toevoeging? Niet het geval. Partij voor het Noorden nog? Nee. GroenLinks nog? Nee, die heb ik gehad. SP nog? Nee. Student en stad nog? Ja, gaat uw gang. Dat is uw maidenspeech.

00:36:37

Mevrouw Groot: Ja, dat klopt. Dank u wel, voorzitter. Student en Stad wil graag ook nogmaals de Rekenkamers bedanken voor hun onderzoek. We zijn inderdaad mede-indiener van dit amendement omdat wij denken dat het college ook zelf met een goed voorstel kan komen omtrent de informatievoorziening over de aanpak van Ring Zuid. Voorzitter, dan zou ik nu graag een bruggetje willen slaan van de informatievoorziening omtrent Ring Zuid naar wat informatie over mezelf. Ik ben, naast vele anderen, sinds 30 maart nieuw in de gemeenteraad van Groningen en ik ben trots om deel uitmaken van deze grote groep nieuwe jongelingen. Jonge nieuwelingen moet ik zeggen. Nog trotser ben ik op het feit dat het merendeel van mijn nieuwe collega's vrouw is. Voor het eerst in de geschiedenis bestaat de Groningse gemeenteraad hiermee voor een meerderheid uit vrouwen en dit is een hele prestatie. Afgelopen zomer heb ik mijn bachelor internationale betrekkingen afgerond. Gedurende de studie kwam ik erachter dat ik, in tegenstelling tot het internationale karakter van mijn studie, meer geïnteresseerd ben in nationaal en in lokaal bestuur. Ik vind het fijn om nauw betrokken te zijn en echte resultaten te zien. Ik heb dan ook vorig jaar gewerkt bij het Centrum voor Jeugd en Gezin in gemeente Stadskanaal. Dit was heel leerzaam maar ook erg confronterend. Pardon. Het liet mij nog meer doen beseffen dat ik in actie wil komen. Het laatste halfjaar van mijn studie heb ik me tijdens het schrijven van mijn scriptie verdiept in de Nederlandse politiek en heb ik onderzoek gedaan naar vrouwelijke representatie in de Tweede Kamer. Ik vroeg me af waarom het parlement van zo een ontwikkeld land als Nederland nog niet voor de helft uit vrouwen bestond. We hebben meer vrouwen dan mannen in Nederland. En waarom is de Tweede Kamer hier dan geen afspiegeling van? Ik interviewde Devica Partiman, oprichtster van de beweging Stem op een Vrouw. Het is mede door haar dat ik mag plaatsnemen in deze raad met maar liefst 24 vrouwen. Trots heb ik haar laten weten waarin haar harde werk heeft geresulteerd, namelijk voor het eerst zo veel

vrouwen in de Groningse gemeenteraad. Ik hoop dat ik jullie de komende tijd kan laten zien dat, hoewel ik nog jong ben, ik snel leer, ik nieuwsgierig ben, er echt om u en de inwoners van Groningen geef. Ik zal de komende tijd mijn uiterste best doen om deze gemeente nog een stukje mooier en nog een stuk leefbaarder te maken, samen met u. Ik voel me ontzettend vereerd dat ik hier mag zitten naast mijn twee partijgenoten. Student en Stad heeft mij nu al heel veel gebracht en ik ben niet normaal trots op iedereen die bij de partij en de afgelopen campagne betrokken is geweest. Dit team van enthousiaste jonge mensen heeft iets heel mooi gezet, wat heeft geresulteerd in drie zetels, waarover ik met trots kan zeggen dat ik voor het eerst in de geschiedenis van Student en Stad het derde raadslid ben. Ik weet dat mijn ouders nu vanuit Friesland, waar ik vandaan kom, ik moest mijn partijgenoten plechtig beloven mijn maidenspeech niet in het Fries te doen, nu achter hun computer mee zitten te kijken en ik wil graag afsluiten door hen even te bedanken. Ze hebben altijd vertrouwen in mij en met mij vrijgelaten om de dingen te doen die ik wilde. Ik vroeg laatst aan mijn vader of hij zich ooit zorgen gemaakt heeft over of ik wel op mijn pootjes terecht zou komen, waarop hij stellig antwoordde: "Nee, nooit." Mede door dit vertrouwen van hen heb ik ook vertrouwen in mijzelf dus hoewel deze nieuwe wending in mijn leven onbekend terrein is en ik het spannend vind, heb ik er vertrouwen in dat ik een constructief raadslid zal zijn en hopelijk een gezellige en gewaardeerde collega. Ik kijk er ontzettend naar uit om met u allen samen te werken. Dank u wel.

00:41:05

Voorzitter: Nou, moet je eens kijken hoe trots jij over een tijdje op je 44 collega's zult zijn. Dan kunnen wij allemaal trots op jou zijn. Ik zou zeggen tegen dank aan de vader en moeder van jou en heel veel succes in je raadslidmaatschap. Het zou natuurlijk prachtig zijn als wij nu ook mooie, vegan koekjes voor jou hadden, maar daarin voorziet de griffie natuurlijk weer eens niet. Nou, dat hou je tegoed. Het is ook altijd hetzelfde. Dat brengt ons als vanzelf bij Andrea Poelstra die ook een paar woorden bij wijze van maidenspeech gaan houden. Andrea.

00:41:52

Mevrouw Poelstra: Dank u wel, voorzitter, en dank u wel, Karoline. Hartstikke leuk om dit samen zo te doen vandaag. Dank u wel voor het woord. Ik ben ontzettend trots dat ik onderdeel mag zijn ook van deze gemeenteraad. Al van kinds af aan heb ik de democratie en een eerlijke volksvertegenwoordiging als een belangrijk goed gezien. Ik ben daarom ook blij dat ik vandaag mag spreken over de rol van de gemeenteraad en onze controlerende taak op zaken die onze gemeente en haar inwoners aan het hart gaan. Op dit moment zijn we namelijk bezig in Groningen met een indrukwekkende ruimtelijke opgave: de herinrichting van de ringweg. Een dergelijk groot project, dat zowel van invloed is op de provinciale begroting als de gemeentelijke, gaat niet zonder slag of stoot. De komende jaren gaan we de vruchten plukken van deze plannen, maar er blijft een continue druk op onze samenleving om stedelijke inrichting, woningbouw en een groene en duurzame leefomgeving naast elkaar te laten samengaan. Alles komt samen in deze casus rondom de ringweg. De inwoners die er last van hebben, groei van de stad, van de gemeente, economie, maar ook ruimtelijke en groene inpassing en het toevoegen van natuur. De groei van de gemeente accommoderen is altijd een lastige opgave, want je moet dan al die verschillende belangen afwegen. Dat is onze taak hier in de gemeenteraad. Hier blijkt maar weer eens dat het toch

kan: ruimtelijke ontwikkeling en het toevoegen van natuurwaarden. Het is een prachtige oplossing voor een ruimtelijke opgave die de inwoners al jaren belemmerden en waar straks een mooie doorstroming wordt gegarandeerd, en daarbovenop ook nog eens extra groene ruimte. Ik kan niet wachten tot we van het resultaat kunnen genieten. Dit is wel een unieke situatie, een raadsvoorstel vanuit de Rekenkamer. Ik zie onze controlerende rol als raad hierin duidelijk terug. De kaders hiervoor zijn er al, maar we moeten elkaar erop blijven bevragen. Het amendement steunen wij daarom, want we willen geen extra regelgeving, maar wel een toezegging en ruimte voor de raad om zelf onze controlerende taak uit te voeren en de mogelijkheid te hebben om van tevoren mee te denken over hoe wij geïnformeerd willen worden. Een dergelijk opgave brengt ook veel tegenslagen met zich mee, zeker in deze tijd van alsmaar doorstijgende bouwkosten. Zelfs in zoverre dat niemand dat ook had kunnen voorzien. Er zijn zeker verbeteringen door te voeren en hoe bewoners en de controlerende macht, onze gemeenteraad, hierin beter geïnformeerd kunnen worden. Een belangrijke les voor ons allen. Ik kijk uit naar onze verantwoordelijkheid om dergelijke projecten vanuit een dualistisch oogpunt in de gaten te blijven houden en ervoor te zorgen dat zowel inwoners als andere belanghebbenden op de juiste manier in control blijven om de energie die in deze nieuwe jongerenraad al leeft te bewaren en vast te houden. Ik ben de politiek ingegaan omdat ik het belangrijk vind dat inwoners zeggenschap hebben over dingen die ons als bewoners allemaal raken. Daarnaast wil ik vrouwen en meisjes, maar ook anderen die van oudsher om allerlei redenen weinig te zeggen hebben gehad in de politiek, laten zien dat iedere stem telt en dat politiek te belangrijk is om over te laten aan een usual suspect. U weet wel, die met de zeven vinkjes. Mede daarom vind ik dat een enorme eer om in deze specifieke raadsperiode deel te mogen uitmaken van deze jonge raad, met een prachtige vertegenwoordiging van vrouwen en jonge mensen. Voor mijn dochter, die hier vandaag haar brugklas stagelopen, zij is hier ook bij mij aanwezig, en haar generatie, die hopelijk nog lang van onze mooie aarde mogen genieten. Voor hen willen we zorgen voor een groene en leefbare gemeente en een planeet die ons dierbaar is. Er is nog een lange weg te gaan. Een belangrijke taak die voor ons als raad ligt, is om het vertrouwen in de politiek terug te winnen. Nee, mijn dochter vindt politiek vooral nu nog wat saai. Nou was de afgelopen week voor onze fractie en onze partij allerminst saai, maar juist met al die randzaken zouden we ons niet bezig moeten houden. We schrikken mensen af. Wij geloven in ons eigen verhaal over vrijheid, democratie en kansengelijkheid voor iedereen, en daar gaan we de komende jaren voor, ongeacht of dat in een coalitie of in de oppositie is. Wij willen er zijn voor alle inwoners, niet alleen voor links of rechts. Wij zetten daarom in op een nieuwe cultuur van echt luisteren naar en in gesprek gaan met in onze inwoners. We willen de verbinding zoeken met elkaar, en dat begint hier. Hier in deze raadszaal. Ik wil pleiten voor een gezamenlijke verbinding over hoe we de participatie en inwonersbetrokkenheid echt uitvoering kunnen geven en daarin samenwerken, hoe we de raadsleden bereikbaar kunnen maken voor de inwoners en zichtbaar kunnen zijn voor hen allen, in alle wijken. We willen een transparante en benaderbare raad voor alle inwoners vormen en laat zien dat we dit werk niet doen voor onszelf maar voor de inwoners. Dat betekent echt luisteren, maar ook verwachtingen, managen en communiceren daar waar zaken niet kunnen. Niet nog meer experimenteren en niet nog meer visies maar doen wat we hebben afgesproken en dat gaan uitvoeren. Ik ben een trotse Groninger, geboren en getogen in de gemeente Westerkwartier. Daar ben ik opgegroeid met veel groene ruimte en de luxe van groen en

speelplekken. In de voetsporen van de ontdekkingsreiziger uit mijn geboortegrond, Abel Tasman, heb ik veel gereisd maar ik ben teruggekomen naar mijn basis, want Groningen heeft immers alles: cultuur, natuur in een bruisende stad. Er zijn hier genoeg avonturen beleven. Hier kan ik mijzelf ook zijn. Ook nu ik aan de oostkant van onze stad woon, in Leeuwenborgh, ervaar ik veel mooie natuur om te wandelen en te sporten. Aan de ene kant woning aan de ringweg en aan de andere kant natuurgebied Kardinge. Net als de onderwerpen van vandaag waar mijn portefeuilles energietransitie en mobiliteit samenkomen ga me de komende tijd hier met veel energie voor inzetten. Ik heb er zin in. Een sociaal divers en duurzaam Groningen, met gebruik maken van de goede ideeën van inwoners. Daar sta ik voor. Dank u wel.

00:47:56

Voorzitter: Voor jou heel hartelijk dank en heel veel succes in je raadsperiode. Prachtig dat de dochter er al bij is. Heel mooi. Dat betekent dat ik nog even rond moet kijken of er nog andere fracties zijn over het amendement. Dat is het geval bij de VVD, mevrouw Jacobs. Volgens mij heeft ze ze weer van iemand anders afgepakt.

00:48:29

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, voorzitter. Namens mijn fractie wil ik meedelen dat wij in dit geval ook het amendement willen steunen. Wij zullen nogmaals de oproep doen om in lijn met het advies van de Rekenkamer ons als raad in de meest voorkomende trajecten zoveel mogelijk te informeren. Dan gaat het ook over vertraging of wat dan ook, hetzij in openbare zin, hetzij in vertrouwelijke zin. Het feit dat het eventueel een partner in de kaart zou spelen kan wat ons betreft er niet toe leiden dat de informatie niet gegeven wordt. Immers, dat kan ook in beslotenheid. Dank u wel.

00:49:03

Voorzitter: Dank u zeer. Nog anderen die iets zouden willen zeggen? Ja, de Partij voor de Dieren.

00:49:09

Mevrouw De Wrede: Dank u wel, voorzitter. Ik wou dat ik nou even zo'n mooi verhaal over mezelf kon vertellen, maar ja, helemaal niet. Niets daarvan. We zijn ook heel blij met het rapport dat er ligt. Er staan zinnige dingen in. Daar hebben we het in de afgelopen commissievergadering ook tamelijk uitvoerig over gehad. Wij willen ons aansluiten bij GroenLinks dat er eigenlijk bij de contractvorming hier het een en ander is misgegaan. We zullen het amendement van de Partij van de Arbeid steunen. Wel hebben wij veel zorgen over wijzen waarop we kunnen borgen dat de gemeenteraad dit soort plannen, dit soort grote projecten, op zijn merites beoordelen en voldoende kennis en instrumenten in huis heeft om de gevaren daarvan in te zien. Laten we daar met zijn allen vooral over het blijven nadenken. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

00:50:15

Voorzitter: Dank u zeer. Nog anderen? Iedereen geweest. Dan geef ik het woord aan de wethouder voor een reactie op het amendement. Wethouder.

00:50:27

Wethouder Broeksma: Dank u wel, voorzitter. Er zijn een paar vragen gesteld door GroenLinks en Partij voor de Dieren sluit zich daarbij aan als het gaat over de contractvorm,

één van de thema's die speelt bij de controle die je hebt over Ring Zuid. De commissie Remkes, de heer Lamers heeft het gememoreerd, doet onderzoek naar de verschillende rollen in vooral dit project rondom de Ring Zuid. Uiteraard is dat goed om dat mee te nemen in het verhaal bij een volgend groot project, dat je er een analyse hebt van de voors en tegens of de risico's, de sturingsmogelijkheden die bij bepaalde contractvormen horen en wat de rol van de gemeenteraad is. Veel van die projecten waar we dan aan denken zal ook de provincie bij betrokken zijn. Dus hoe verhouden die vertegenwoordigende organen zich tot het project, tot elkaar? En hoe werkt dat precies? Ik denk dat het heel terechte vragen zijn. Dat geeft ook de raad de positie om te kunnen sturen op die punten die daar voor gaan. Mevrouw Poelstra en eigenlijk wel mevrouw De Groot zeggen van we willen eigenlijk van tevoren meedenken over hoe die informatievoorziening plaats gaat vinden. Uiteraard voorzien we daarin, al dan niet in beslotenheid zoals mevrouw Jacobs ook vraagt. Wat mevrouw De Wrede ook zegt van hebben we wel instrumenten als raad, als in feite leken, als het gaat over civieltechnische projecten van deze omvang om de gevaren te zien, om te zien wat de risico's zijn? Uiteindelijk heeft u daar een college voor en heeft het college natuurlijk een ambtelijke organisatie met specialisten, al dan niet ingevlogen om ons te adviseren en die analyse te maken. Voorzitter, wat de heer Nan Niejenhuis zegt: "Het past misschien in het college niet". Het is niet via het college naar de raad gegaan om hier een oordeel te geven over het amendement. Dat zal ik ook niet doen. Ik verklaar wel at het amendement zeer werkbaar is voor het college. Tot zover, voorzitter.

00:52:28

Voorzitter: Dank u zeer. Ik kijk even naar de raad of er nog behoefte is aan reactie. Dat lijkt niet het geval. Dan stel ik u voordat we de beraadslagingen sluiten en het amendement in stemming gaan brengen. Is er behoefte aan stemverklaringen? Gaat uw gang, ChristenUnie.

00:52:55

De heer Wennick: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. De maidenspeech ontwijkend doen wij het inmiddels een stemverklaring. Wij zullen voor het amendement stemmen. Daarbij nog de interpretatie willen vastleggen dat besluitpunt twee legt afspraken vast over de informatievoorziening voor grote projectenfondsen per project wordt geïnterpreteerd, dat wij niet een generieke afspraak maken, maar dat wij als raad worden gefaciliteerd om per project dit vast te leggen. Dank u wel.

00:53:29

Voorzitter: Dank u zeer. Dit rekenen we inderdaad niet goed als maidenspeech dus u krijgt geen koekjes. Anderen nog een stemverklaring? Dat is die niet het geval. Dat is mooi, want dan kunnen we even oefenen met het stemkastje. Ik open de stemming.

00:53:55

De heer Bosch: Voorzitter, ik heb volgens mij geen kastje of tenminste, die zou dan ergens in de buurt moet liggen, maar wij stemmen in ieder geval voor.

00:54:10

Voorzitter: U krijgt wel een stemkastje.

00:55:37

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Uitgebracht moesten worden 45 stemmen. Dat is ook gebeurd. Het amendement is aangenomen met 44 stemmen, met tegenstemmen van de

PVV. Dan zijn we bij het hoofdvoorstel zelf. Wenst iemand daar nog stemverklaring over af te leggen? Dat is niet het geval. Daarover ook nog maar een keer over stemmen, dan heeft u het een beetje in de vingers. Ik ben zelf verbaasd dat hij het in één keer doet, dus dat wil ik ook nog wel een keer weer meemaken. We gaan weer stemmen over het voorstel zelf, inclusief het aangenomen amendement dus.

00:56:18

Voorzitter: Ik sluit de stemming. Volgens mij zijn er gewoon op grote schaal nieuwe batterijen in geplaatst, dat hij het daarom doet. 45 stemmen uitgebracht en met algemene stemmen is het voorstel aanvaard.

8. Motie vreemd aan de orde van de dag

Voorzitter: Dat brengt ons naar agendapunt acht. Dat zijn de moties vreemd aan de orde van de dag, maar die zijn niet ingediend.

6. Conform stukken

a. Raadsvoorstel 13 april 179739-2022

00:17:26

Voorzitter: Dat betekent dat we overgaan tot behandeling van de agendapunten 6a tot en met 6c. Ik zoek hen die hier verder niets meer te zoeken hebben, dat geldt niet voor de fractiewoordvoerders, als willen blijven, dan kunnen ze, want ze hebben net een eed of belofte afgelegd, maar alle andere kunnen de zaal verlaten. De apparatuur wordt uitgeschakeld en ik wacht even tot iedereen die weg wil, weg is. Ik schors even voor een moment de vergadering.

Dames en heren, na het copieuze diner heropen ik de vergadering. Wij hadden afgesproken te besluiten over raadsvoorstel 6a met nummer 179739-2022. Mag ik concluderen dat u dat voorstel aanvaardt met een tegenstem van de fractie van de VVD? Dat is het geval.

b. Raadsvoorstel 13 april 177443-2022

Voorzitter: Dan 6b, het raadsvoorstel met nummer 177443-2022 met algemene stemmen aangenomen? Ik hoor geen tegengeluid en is aldus besloten.

c. Raadsvoorstel 13 april 191057-2022

Voorzitter: Raadsvoorstel registratienummer 191057-2022 eveneens met algemene stemmen aangenomen? Als dat het geval is, geen tegengeluid, dan is ook dat conform besloten.

9. Sluiting reguliere vergadering

- Eindrapport informateur Groningen – Natuurlijke verbindingen

Voorzitter: Daarmee besluit ik de vergadering en gaan wij over tot bespreking van het eindrapport van de informateur. Ik geef graag het woord, met een welkom, aan de informateur, die wij nog uit het grijze verleden kennen. Zoals het hoort begint hij met handenschudden. Goed. Aan de linkerkant [onhoorbaar] Ja, zo is het goed. Ik ben ontzettend trots dat ik iets technisch mag gaan uitleggen aan iemand die jonger is dan ik.

00:20:04

de heer Gijsbertsen: Het is inderdaad wel een omkering van rol op dit moment.

00:20:08

Voorzitter: Ja, maar goed, dat geldt voor meer onderwerpen vanavond. Ik stel voor dat we de volgorde als volgt doen: de informateur even in de gelegenheid stellen om, voor zover hij daartoe fysiek in staat is, toelichting te geven op het rapport. Dan hebben wij in het presidium afgesproken dat de woordvoerders van de diverse partijen hun commentaar en opvattingen kunnen geven, dus dan we beginnen we met de fractievoorzitter van GroenLinks en eindigen met de fractievoorzitter van de Partij voor de Vrijheid. Dan is er altijd nog gelegenheid voor vragen of opmerkingen, maar dat kan ook tussendoor. Daarna, als we dat rondje gehad hebben, zal de fractievoorzitter van GroenLinks nog met een nader voorstel komen over het vervolg van het proces. Als dat akkoord is, wat u betreft, geef ik graag het woord aan Mattias Gijsbertsen.

00:21:15

de heer Gijsbertsen: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het kort houden, want in het rapport staat al een heleboel en spreekt voor zich, maar laat ik er nog een persoonlijke noot aan toevoegen. Ik zit hier in een andere locatie dan ik gewend was toen ik vertrok twee jaar geleden. Er is een hoop gebeurd in twee jaar tijd en natuurlijk is er ook een nieuwe raad. Ik herken een hoop gezichten, maar ik zie ook veel nieuwe gezichten. Ik wil in elk geval op deze plek nog kwijt, dat het mij een groot genoegen was om dit de afgelopen weken te mogen doen voor Groningen, maar ook met deze raad. Ik heb echt alle gesprekken met alle partijen als heel erg positief en constructief ervaren. De griffier en ik zeiden tegen elkaar toen iedereen pand verlaten had van: "Goh, wat een leuke mensen allemaal!" Dat lijkt misschien een beetje alsof het een soort gezelligheidsvereniging is, maar daar gaat het niet om. Natuurlijk gaat het om de inhoud, maar het is heel belangrijk dat je met elkaar in zo'n raad een cultuur en sfeer hebt waar je op de inhoud scherp kunt zijn, maar waar je elkaar ook nog als mens blijft zien, waar je zoekt naar waar overeenstemming is en waar je aanknopingspunten vindt om samen iets op te bouwen. Er zijn genoeg raden in Nederland waar dat niet het geval is en waarin uit zo'n informatieronde al duidelijk blijkt wie er allemaal wel en niet met elkaar door een deur kunnen. Ik vond dat hier echt anders. Ik vind dat een groot goed en een compliment aan de hele raad en de voorzitter van de raad overigens, dat dat zo is en ik hoop dat dat ook zo blijft. Dus dank eenieder voor jullie vertrouwen en openheid in de gesprekken. Ik hoop dat de beoogde coalitie natuurlijk in staat is om in de formatie daadwerkelijk te komen tot een coalitie, want er moet nog best een heleboel werk verzet worden. Tegelijkertijd is de coalitie maar iets meer dan de helft van de raad. Het is van heel groot belang dat al die partijen, die hier vertegenwoordigd zijn in wat voor coalitie er ook komt, samen voor de komende vier jaar iets moois gaan afleveren voor de Groningers, want daar zit iedereen voor. Ik wens jullie allemaal een hele goede samenwerking toe met elkaar.

00:23:37

Voorzitter: Dank. We hebben een mooi rapport gekregen, althans in de vormgeving - de inhoud daar ga ik natuurlijk niet over - met nog een geweldige beschrijving, zou ik bijna zeggen, vanuit het verleden. Ik ga dus nu even, voor iedereen die daar een opmerking over zou willen maken, gelijk het gras voor de voeten wegmaaien. Er staat stadsbestuur, maar we

spreken natuurlijk van gemeentebestuur. Zo, dat is eruit dus daar kan nu niemand meer wat over zeggen. Jammer, hè? Dat was alleen maar om te kijken of we het ook wel echt allemaal gelezen hadden. Dat blijkt dus nu. Daarmee is gelijk dat punt weg en stel ik voor dat Mirjam Wijnja van GroenLinks de eerste beschouwing eraan wijdt. Mirjam.

00:24:47

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Dank u wel, voorzitter. Verbinden, daar gaat, wat ons betreft, dit hele proces over. Hoe verbinden we ons met onze inwoners en hoe verbinden we ons met elkaar? Zowel in de beoogde coalitie, als in de hele raad en onze informateur zei daar al iets over. De informatiefase is heel intensief en mooi, omdat het de betrokken partijen de gelegenheid geeft om uitgebreid met elkaar van gedachten te wisselen over welke uitdagingen ze zien en ook welke oplossingsrichtingen. Dat is waar politiek over gaat. Wat zijn de problemen waar onze inwoners mee te maken krijgen? Wat speelt er op de korte- en de lange termijn? Wat is de rol van de overheid bij het oplossen van die vraagstukken en wie betaalt voor wat? Het zijn de antwoorden op die vragen, die de basis vormen voor wat de gemeente de komende jaren kan en wil doen voor haar inwoners. Het is goed en belangrijk dat we dat grondig en gedegen hebben gedaan, want een sterk fundament is tenslotte noodzakelijk voor duurzame samenwerking. Ik wil al mijn collega's hier bedanken voor de prettige en inhoudelijk goede gesprekken. Ook wil ik namens mijn fractie - misschien ook wel namens iedereen. Ik denk dat ik dat wel mag zeggen - enorm veel dank uitspreken aan de informateur. De gesprekken zijn uitstekend voorbereid en begeleid en dwongen ons goed na te denken over prioriteiten. Met het verslag dat we nu bespreken ligt er een stevig fundament voor het vervolg. Organisatorisch was alles geweldig voor elkaar de afgelopen weken en daarvoor dank ik onze griffier, die enorm veel werk heeft verzet op dat gebied.

00:26:40

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Eerder zei ik al dat het voor GroenLinks duidelijk werd dat de kiezer heeft gekozen voor groene-, sociale- en progressieve politiek. Voor ons is het belangrijk geweest om recht te doen aan wat tijdens de verkiezingen is gebeurd. We willen graag door op de weg die is ingeslagen door de huidige coalitie, want er ligt een stevige basis op belangrijke onderwerpen. We wilden graag inzetten op groen, sociaal en progressief en langs die weg hebben wij alle gesprekken gevoerd. Ik loop ze alle drie even langs en begin, zoals te doen gebruikelijk, bij groen, want een eerlijke bestrijding van de klimaatcrisis is voor ons prioriteit nummer één. Het verder vergroenen van de openbare ruimte en het ontwikkelen met respect voor de natuur met behoud en versterking van biodiversiteit: het zijn onderwerpen die hoog op de agenda staan de komende jaren en waar we, met deze partijen, heel goed aan kunnen werken. Dan sociaal, want de groeiende tweedeling, het bestrijden van armoede en het investeren in onze wijken en dorpen, zijn onderwerpen die belangrijk zijn en blijven. De overheid moet daar, wat ons betreft, het stuur stevig in handen hebben: GroenLinks, de Partij van de Arbeid, de Partij voor de Dieren, de SP en de ChristenUnie hebben hier in belangrijke mate raakvlakken en dat maakt een sociale coalitie mogelijk. Dan progressief: wat ons betreft betekent progressief durven kiezen voor waarde gedreven politiek. Het is politiek waarbij vertrouwen, menswaardigheid en gemeenschap voorop staat. Juist vanuit deze waarden kunnen we ongelijkheid tegengaan, de grootste uitdagingen op een eerlijke manier het hoofd bieden en tegelijkertijd erkennen en waarderen dat iedere Groninger anders is. Ook dit aspect komt in de beoogde coalitie

nadrukkelijk terug. Met deze beoogde coalitie verbreden we op rood en groen en er is een brede meerderheid van 25 zetels.

00:28:34

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Dat is in onze ogen goed voor de stabiliteit. In het verslag van de informateur valt te lezen dat alle partijen in deze raad te spreken waren over de samenwerking in onze raad de afgelopen periode. Dat is een hele mooie constatering en iets om trots op te zijn en vooral ook, wat ons betreft, door te zetten de komende periode. Wij zijn in ieder geval voornemens binnen de gehele raad samen te werken aan verbinding en onderwerpen die belangrijk zijn voor al onze inwoners, want Groningen is voor iedereen. Daarbij moeten we de belangen van geen enkele inwoner uit het oog verliezen. We hebben met elkaar ook een klus te klaren waar het gaat om ons verbinden met onze inwoners. Wij zijn blij met het advies van de informateur om dat als raad in gezamenlijkheid te doen. Laten we daar werk van maken en heel belangrijk, het ook concreet maken. Het idee dat eerder door de PVV werd geopperd om als afvaardiging van de raad naar onze wijken en dorpen toe te gaan om huis-aan-huis te vragen wat mensen belangrijk vinden zou, wat ons betreft, een mooi begin zijn. We staan voor grote uitdagingen en we hebben grote ambities. Dit geldt voor de beoogde nieuwe coalitie, maar er ligt ook juist een opdracht voor ons, als raad, als geheel. Wij kijken met enorm veel vertrouwen en energie uit naar de komende periode. Dank u wel.

00:30:01

Voorzitter: Dank u zeer. Er is een vraag vanuit het CDA. Gaat uw gang.

00:30:11

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, mevrouw Wijnja geeft aan dat we doorgaan met de ingeslagen weg van het afgelopen college en ik denk ook misschien van de afgelopen colleges. Toch is er een andere keuze gemaakt, ook qua partijen. Dat is natuurlijk het goed recht van mevrouw Wijnja, maar toch, als ik dat verslag lees, wordt me dat nog niet helemaal duidelijk. Als je wilt doorgaan met de weg - dan noem ik het beestje maar even bij het naampje - waarom kies je dan bijvoorbeeld toch niet om met een partij als D66, met wie je toch de afgelopen jaren nauw hebt samengewerkt in colleges, via die weg door te werken, terwijl dat misschien logischer is bij de woorden die mevrouw Wijnja noemt?

00:30:52

Voorzitter: Mevrouw Wijnja.

00:30:54

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Ik weet niet of dat het per se logisch is. Kijk, als je naar de beoogde coalitie kijkt, dan worden 17 van de 25 zetels ingenomen door huidige coalitiepartijen en heb ik gezegd: we willen graag verbreden op groen en rood. Dat kan met deze coalitie heel goed, in de vorm van de SP en de Partij voor de Dieren. Dus in die zin vinden wij dat je op deze manier stappen door kan zetten op de ingeslagen weg, want er zijn op een heleboel belangrijke onderwerpen visies gemaakt, de eerste stappen gezet, besluiten genomen en we willen niet overnieuw beginnen. We willen juist door met veranderen. Zo heet ook, niet voor niks, ons verkiezingsprogramma. Wij denken dat dat heel goed past bij deze beoogde coalitie.

00:31:41

Voorzitter: U had nog een aanvullende vraag?

00:31:42

de heer De Haan - CDA: Ja, want is mevrouw Wijnja het wel met mij eens dat je toch een bepaald risico neemt? We kennen de Partij van de Dieren en de SP, beide als partijen met idealen en grote dromen. Ik ken de partijen als partijen met idealen en daar is helemaal niks mis mee. Het zijn wel partijen, ook als je kijkt naar de reacties gisteren bijvoorbeeld op RTV-Noord en in andere media die, volgens mij, toch aangegeven en zeggen: "Het moet wel anders." Dan strookt voor mij dat 'het moet wel anders' dus niet met de ingeslagen weg waarover mevrouw Wijnja het heeft.

00:32:24

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Laat ik vooropstellen dat ik het juist heel mooi vind als er partijen zijn die hoge ambities hebben. Die hebben wij ook. Volgens mij kan het allebei, want we zitten op een bepaald pad op bepaalde onderwerpen, maar je kan er wel voor kiezen om op bepaalde onderwerpen te versnellen. Als ik dan even de Partij voor de Dieren neem, dan is dat echt onze bondgenoot waar het aankomt op het bestrijden van de klimaatcrisis en het zien van de urgentie daarvan. Dan denken wij dat het heel erg kan helpen om op die onderdelen te versnellen. Dat had misschien in een andere combinatie ook wel gekund, maar van de optelsom en het hele verhaal bij elkaar denken wij en hebben wij er vertrouwen in dat dit kan. Als het over ambities gaat en hoe je dat doet in de oppositie dan kan het CDA dat ook uitstekend, volgens mij, in de oppositie en dan heb je je eigen rol, maar waar het om gaat is of partijen ook in staat zijn - daar hebben we natuurlijk met elkaar over gesproken - om de overstap te maken naar een andere positie. Ik heb er alle vertrouwen in dat beide partijen dat kunnen.

00:33:28

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

00:33:30

mevrouw Jacobs - VVD: Dank u wel, Voorzitter. Mevrouw Wijnja geeft aan dat het belangrijk is om breder te kijken naar andere partijen in de raad en nauw samen te werken binnen de andere partijen, dus verder dan de beoogde coalitie. Als ik dan het verslag lees, is er één van uw andere partijen die zegt: "We hoeven helemaal niet verder te kijken dan de beoogde coalitie, zeker niet op een bepaald aantal thema's. Bijvoorbeeld op een van de thema's als participatie." Wel, laat dat nou net één van het thema's zijn waar de burger misschien wel wat van vindt. Hoe kijkt u daartegenaan en hoe wilt u met de gehele coalitie de raad breder betrekken bij de akkoorden die gesloten worden? Een andere vraag die mijn fractie bezigt, is: u zegt: "We hebben veel voorbereidingen getroffen. Het beleid in de steigers is gezet en we moeten hard werken aan de uitvoering. Visieontwikkeling is voor een groot deel in gang gezet." Dan hoorde ik een aantal van uw beoogde coalitiepartners zeggen: "Het moet heel erg anders en het roer moet om." Hoe kunt u uitleggen hoe u dat voor u ziet?

00:34:41

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Volgens mij, als het over participatie-- Tenminste, ik neem aan dat mevrouw Jacobs het heeft over samenwerking in de raad, maar ook met onze inwoners. Over dat laatste ligt er een heel duidelijk advies van de informateur om dat met de hele raad

te doen. Dan heb je eigenlijk al geborgd dat je dat met zijn allen gaat doen. Op zich denk ik dat het een heel goed idee is, want het is, volgens mij, een gezamenlijke opgave. Ik denk dat we dat daarmee eigenlijk al geborgd hebben en dat gewoon met elkaar kunnen doen. Kijk, het zijn niet mijn partijen. Ik heb één partij of ik ben onderdeel van één partij, dus ik kan namens GroenLinks in ieder geval zeggen hoe wij daarnaar kijken en hoe we dat graag zouden willen doen. Ik zeg niet voor niks iets in mijn woordvoering over hoe we dat gezamenlijk willen doen, omdat ik denk dat het heel mooi zou zijn als we de komende periode met elkaar praten - ook met partijen die buiten de beoogde coalitie vallen, maar wel nog steeds wel in de raad zitten - over wat die partijen belangrijk vinden of ideeën hebben die goed zijn en die we misschien op kunnen nemen in het coalitieakkoord. Wat ook kan is: we hebben allemaal fracties in de gemeenteraad, dus we zouden samen aan initiatiefvoorstellen of moties op die onderwerpen kunnen samenwerken. Ik denk dat het goed is om van begin af aan, in deze nieuwe periode, dat heel nadrukkelijk samen te doen. Ik vind het ook onze verantwoordelijkheid, als grootste partij, om daar de eerste stap in te zetten en dat doe ik hierbij. Hoe dat verder gaat is, volgens mij, ook een beetje afhankelijk van hoe iedereen daar verder mee omgaat.

00:36:24

mevrouw Jacobs - VVD: Ik had nog een tweede vraag gesteld.

00:36:26

Voorzitter: Ja, prima. We hebben een middag in de planning staan, dus het is goed om in de vervolggesprekken mee te nemen hoe we dat vorm zou kunnen gaan geven. U had nog een vervolgvraag.

00:36:40

mevrouw Jacobs - VVD: Ik had een tweede vraag gesteld, die mevrouw Wijnja vergeten is te beantwoorden.

00:36:44

mevrouw Jacobs - VVD: Nee, ik nam heel even tien seconden om na te denken wat het ook alweer was, maar ik weet het weer. Dat ging erover, dat een aantal andere partijen hebben gezegd dat het roer helemaal om moet. Ik snap op zich wel dat partijen dat zeggen, want dat zeg ik ook altijd graag, maar daar hebben we het natuurlijk met elkaar over gehad. Ook over de vraag van: hoe kijken partijen nou aan tegen het beleid wat de huidige coalitie heeft ingezet? Dan is er eigenlijk best veel consensus over dat daar echt goede dingen in gedaan zijn, goede stappen zijn gezet en ook in de goede richting, maar dat partijen heel erg zeggen: "Nou, dit mag wel een tandje harder of dat mag wel een tandje anders." Dat is prima en daar is alle ruimte voor, maar wij vinden het wel belangrijk dat dat het uitgangspunt is en volgens mij kan dat in deze samenstelling prima.

00:37:28

Voorzitter: De heer Ram.

00:37:32

de heer Ram - PVV: Dank u wel, voorzitter. Allereerst bedankt voor de uitgestoken hand die ik toch hoor. Dat vind ik erg fijn om te horen. Ik heb wel nog een paar vragen, want ik zie een links college, die echt wel over links gaat. Een ideologisch- en activistisch college. Is mevrouw Wijnja niet bang dat die ideologische scheidslijn heel erg strak wordt vanwege deze

tegenstelling in de raad? Daarin het gevolg: willen jullie dan ook een coalitieakkoord gaan maken die dichtgetimmerd is of zit er dan nog de enige vorm van dualisme en ruimte in? Ik hoor u dat wel zeggen, maar hoe wilt u dat dan vormgeven?

00:38:26

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Een tegenstelling zie ik niet zozeer. Er zijn natuurlijk ideologische verschillen in de gemeenteraad. Bijvoorbeeld mijn partij en die van de heer Ram kijken anders naar hoe bepaalde problemen zouden moeten worden opgelost en dat is prima. Dat is ook waarom we hier zitten. Dus ik zie niet zozeer dat, door de coalitie die je vormt, dat op zichzelf een probleem vormt. Wat ik wel constateer is - dat is ook waarom ik het heel nadrukkelijk zeg - dat we met elkaar een verantwoordelijkheid hebben om te zorgen dat we iedereen betrokken houden en dat we de belangen van alle inwoners in het oog houden. Dat is wat we doen en waar we scherp op zijn en dan zie ik die problemen, eerlijk gezegd, niet zo voor me. Over hoe het coalitieakkoord eruit komt te zien en hoeveel we daar wel of niet in afspreken, kan ik eigenlijk niet zo goed zeggen. Als de heer Ram mij een beetje kent, weet hij dat ik best een voorstander ben van het dualistisch werken. Dat hebben we de afgelopen periode ook gedaan. Dat is belangrijk en goed en dat komt wat we met elkaar doen ook ten goede, dus wat mij betreft blijft dat zo. Daar heb ik alle vertrouwen in.

00:39:40

Voorzitter: De heer Sijbolts.

00:39:52

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank u, voorzitter. Ik hoor mevrouw Wijnja namens GroenLinks zeggen: "Verbreden op rood en groen en verder gaan op de ingeslagen weg." Nou was het juist die coalitie die zetels verloren heeft, dus is er dan wel een logische vertaling van de verkiezingsuitslag, waar bijvoorbeeld lokale partijen samen drie zetels winst hebben geboekt en samen uitkomen op negen zetels? Dat is een vraag en een tweede vraag is dat de informateur in zijn verslag constateert dat het nog best hard werken gaat worden om er samen uit te komen. Wij zijn benieuwd of mevrouw Wijnja namens GroenLinks nog beren op de weg ziet, bijvoorbeeld ten aanzien van de bouw van de Nieuwe Poort?

00:40:35

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Beren op de weg zou ik het niet willen noemen. Het is zo dat, welke coalitie je ook vormt, er altijd een periode komt waarin je afspraken moet maken en waar iedereen weet over welke dingen wij in principe anders denken en dat is prima. In elke voorgestelde coalitie zou dat over andere dingen gaan, dus we hebben werk te verzetten en de Nieuwe Poort is er één van, maar als we een kwartier gaan zitten brainstormen met elkaar kunnen we er nog wel een paar meer bedenken. Dat hoort er gewoon bij. Daar komt nu een hele periode voor, waar ik alle vertrouwen in heb dat dat goed gaat komen. We hebben tegen elkaar gezegd: "We gaan ervoor om dat gewoon te doen." Wij denken dat dit een goede route is, dus daar heb ik vertrouwen in, alhoewel dat nog zeker hard werken is. Ik zie hier iemand tegenover mij wild knikken, dus het zal vast goed komen. Als het gaat over 'door op de ingeslagen weg' bedoel ik niet een soort van integraal beleid van de afgelopen jaren voortzetten, maar er zijn een aantal zaken in gang gezet, zoals de Mobiliteitsvisie en daar is in de raad best brede steun voor. Dat zijn ontwikkelingen die langjarig lopen,

waarvan wij zeggen dat dat hele goede ideeën zijn en die moeten we doorzetten. We hebben er met elkaar over gesproken of anderen daar ook zo naar kijken en dat is zo. Dat zijn, bijvoorbeeld, de dingen waarvan wij zeggen: "Daar moeten we volle bak mee door." Als het gaat om het herwinnen van de openbare ruimte, bijvoorbeeld, of de energietransitie. Dat zijn dingen waar we gewoon mee doorgaan en willen en waar vaak ook breder mandaat voor ligt in deze raad. Nou, dat lijkt me alleen maar goed en helpen, dus volgens mij kan dat wel degelijk met deze verkiezingsuitslag.

00:42:31

Voorzitter: Daar had meneer De Haan nog een vraag over. Gaat uw gang?

00:42:34

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, ik zat nog even terug te denken aan het vorige debat in deze tijd over de informatie vier jaar terug. Ik was toen nog geen raadslid, maar ik was erbij en toen ging het heel vaak - dan heb ik het toch even over uw buurman - over de taal en de toon van de heer Dijk. Dat werd wel tien keer genoemd. "Het was een stok om mee te slaan", noemde de heer Dijk dat toen. Nou ben ik toch wel benieuwd wat er de afgelopen vier jaar is veranderd in de taal en de toon van de heer Dijk? [Onhoorbaar] Dan stel ik hem jouw straks ook, Jimmy.

00:43:14

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Dat lijkt me heel goed. Misschien is het wel een beetje zo, dat als iets heel vaak gebeurt je eraan went. Dat zou kunnen. Inflatie, hoor ik hier achter mij. Dus dat. Ik kreeg die vraag eerder deze week ook van iemand en toen zei ik dat, al tijdens de campagne, ik meerdere malen over of tegen de heer Dijk heb gezegd: "Ja, wij zijn het op bepaalde onderdelen, bijvoorbeeld armoedebestrijding, over meer dingen met elkaar eens dan oneens, dus dan kunnen we soms wel een beetje doen alsof we verder uit elkaar liggen." Ik ga dan rustiger praten en de heer Dijk gaat dan zijn stem verheffen. Nou ja, ik vind het allemaal prima. Dus in die zin, we zijn jaren verder, de wereld ziet er anders uit en nu nemen we dit besluit.

00:44:11

Voorzitter: U kunt het niet zien, meneer De Haan, maar als u de tedere blik van meneer Dijk zou zien. Het is werkelijk ongekend. Volgens mij gaan we nu toch maar even naar de Partij van de Arbeid, mevrouw Bloemhoff.

00:44:41

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Voorzitter, ik ga maar even hier staan, want dan kan ik de blikken van iedereen een beetje beter zien in plaats van achter de ruggen van de Partij voor de Dieren. Ik kijk mevrouw De Wrede liever in het gezicht dan in de rug. Voorzitter, drie weken geleden hadden we hier een duidingsdebat en we bespraken de grote thema's, zoals een eerlijke klimaattransitie, de aanpak van de wooncrisis, het bestrijden van de tweedeling en het belang om actief te verbinden in een gepolariseerde samenleving. Juist ook naar mensen die geen vertrouwen meer hebben in de overheid. We hadden het over de noodzaak van een stevig en stabiel gemeentebestuur, dat over de eigen grenzen heen kijkt als zesde gemeente van Nederland. Vandaag ligt er een helder advies van de informateur. Ik wil de informateur bedanken voor zijn zorgvuldige aanpak en inhoudelijke benadering waarbij de gezamenlijke visie centraal staat, heel erg belangrijk, en voor de goede

gesprekken die wij de afgelopen weken met elkaar hebben gevoerd. Natuurlijk wil ik ook de griffier bedanken voor de uitstekende ondersteuning. We hebben in deze gesprekken, als Partij van de Arbeid, aangegeven dat wij voor een links-, sociaal- en groen college gaan en dat wij graag met GroenLinks het groene en rode hart van de nieuwe coalitie vormen. De uiteindelijke samenstelling was, volgens ons, eerst aan GroenLinks als grootste partij. Na de eerste ronde gesprekken bleek dat door alle partijen de combinatie van GroenLinks en de Partij van de Arbeid als eerste partijen waren benoemd en dat was erg fijn om te horen. Ik wil alle partijen in deze raad bedanken voor het in ons gestelde vertrouwen. Er waren zoveel partijen die konden en wilden aanschuiven, dat er sprake was van een luxeprobleem en gelukkig hebben we dat in Groningen. We hebben een luxeprobleem dat je met heel veel verschillende partijen tot een werkbaar en stevig gemeentebestuur kunt komen en dat is een zegen. Er vonden eerst vervolgesprekken plaats met de Partij voor de Dieren, SP en D66. GroenLinks wilde graag met de Partij voor de Dieren door als derde partij, waarna vervolgens twee gesprekken werden gevoerd met D66 enerzijds en SP en ChristenUnie anderzijds.

00:46:43

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Voor beide opties viel veel te zeggen, maar voor de Partij van de Arbeid is en blijft het van belang dat het college weer links, progressief, groen en rood is. Groningen moet socialer, niet liberaler. U heeft het mij vaak in de campagne horen zeggen en ons verkiezingsprogramma staat er vol van. Wij moeten het stuur weer stevig in handen nemen als gemeente, of het nu gaat om de woningmarkt, de zorg, het onderwijs of de energiecrisis. Wij kunnen ons daarom zeer goed vinden in het advies van de informateur om tot een coalitie van GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie te komen. De groene aanpak, meer publieke regie, gecombineerd met een solide sociaal beleid en verbondenheid met wijken en dorpen, want wij vinden het van belang dat iedereen in Groningen mee kan doen en zich daar ook thuis voelt. Tegelijkertijd liggen er grote uitdagingen voor ons, want Groningen staat voor een schaa sprong als zesde gemeente en moet een voorlopersrol blijven vervullen. Daarvoor hebben we iedereen, de hele raad, het maatschappelijk veld en ook de ondernemers nodig. Dat vinden we van belang. We gaan voor een eerlijke klimaataanpak, waarbij we enerzijds moeten versnellen, maar we willen ook zorgen dat niemand achterblijft. We willen de alsmaar groeiende tweedeling aanpakken, of het nu gaat om onderwijs of op het gebied van werk of op het gebied van wonen. We willen de woningcrisis aanpakken. Meer, sneller, beter, betaalbaar en groen en we doen dat op een verbindende manier, juist naar de mensen die het geloof in de overheid hebben verloren. De beoogde coalitie van GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie kan vooruitgang combineren met bestaanszekerheid voor iedereen. We willen doorgaan op de ingeslagen weg en verder versnellen en verbeteren. We hoeven niet zoveel nieuwe visies te maken, wat ons betreft. Laten we de visies de komende jaren maar met elkaar gaan uitvoeren. Daarom, u hoort het, voelt de Partij van de Arbeid zich thuis in de coalitie, zoals hier voorgesteld: links, progressief, sociaal en groen en wij gaan met vertrouwen de formatiefase in. Nu vooruit, meters maken! Dank u wel.

00:48:54

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er nog vragen? Mevrouw Jacobs.

00:48:58

mevrouw Jacobs - VVD: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw Bloemhoff een gloedvol betoog houden over het voorkomen van de gepolariseerde samenleving en er valt mij in het verslag op dat u, ten aanzien van plannen maken als coalitie en verbinden met de raad, op bepaalde onderwerpen al een groot deel van de raad uitsluit. Hoe kunt u dat rijmen met 'voorkomen van polarisatie' als u al zegt: "Over de woningmarkt gaan we niet breder praten dan in de coalitie." Ik heb nog een andere vraag: u spreekt in deze raad uw zorgen uit over de bestuurskracht. Hoe bent u ervan overtuigd dat deze coalitie de nodige bestuurskracht kan leveren?

00:49:39

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Voorzitter, eerst maar even de laatste vraag: daar hebben we het natuurlijk in de gesprekken uitvoerig over gehad en wij hebben hier vertrouwen in, dat we op een realistische manier de uitvoering ter hand zullen nemen en dat het zeker tot bestuurskracht zal leiden. De eerste vraag: er was een vraag van de informateur over raadsakkoorden en daar hebben wij aangegeven dat we juist heel graag, bijvoorbeeld, een raadsakkoord op het gebied van participatie voor ons zien, omdat het voor ons allemaal een heel belangrijk thema is, maar dat wij een algemeen raadsakkoord over het algemeen niet zien zitten. Er is als voorbeeld wonen genoemd, omdat je daar een sociale- of een liberale visie op kunt hebben, waarbij ik denk: ja, als je dat gaat mengen, krijg je een grijze brij en er wordt eigenlijk niemand blij van. Dus dat is onze opvatting. Het betekent niet dat uw beleid niet meegenomen kan worden in het woonbeleid, want dat doen we al jaren, maar ik wil daar graag een meer sociale koers varen en ik vind dat ook aan de coalitie om daar plannen op te maken.

00:50:39

Voorzitter: Meneer De Haan.

00:50:41

de heer De Haan - CDA: Dank u wel. Voorzitter, een stukje in het verslag van het eerste gesprek met mevrouw Bloemhoff viel mij op en daar wou ik haar nog wat over vragen. U geeft daarin namelijk aan: 'Een coalitie van vijf partijen wordt niet uitgesloten, maar het is niet de eerste optie. Als je met vier partijen een coalitie kunt vormen, verdient dat de voorkeur. Die optie eerst verkennen.' Aan het einde, zo lezen we in het verslag, waren er eigenlijk twee mogelijke coalities: een met vier partijen en een met vijf partijen. Mijn vraag aan mevrouw Bloemhoff is: waarom heeft mevrouw Bloemhoff dan toch voor de optie met vijf partijen gekozen?

00:51:15

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Als u goed het verslag heeft gelezen, waren er ook andere opties met vier partijen. Verder zijn het voor ons gewoon goede gesprekken geweest en hebben we evenveel raakvlak gehad met D66 als bijvoorbeeld met de SP. Dat was ook een heel goed gesprek. Dus ja, die twee opties lagen op tafel en die moet je dan even zwaar wegen. Bovendien hadden we er in de tweede optie ook nog een ervaren bestuurder bij, dus dat is dan een weging die je maakt.

00:51:48

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, ik snap dan nog niet helemaal precies de weging waarom

het een wel en het ander niet. Zit dat dan in een extra bestuurder? Want dat lijkt niet helemaal te kloppen met de woorden die in dat eerste gesprek naar voren kwamen.

00:52:04

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Voorzitter, volgens mij hebben wij aangegeven eerst een optie met vier partijen te willen verkennen, maar uiteindelijk moet de inhoud voorop staan. Wij hebben daar goede gesprekken mee gevoerd en, volgens mij, heb ik aangegeven dat de Partij van de Arbeid voor een links-, progressief-, groen- en sociaal college gaat en die balans is voor ons van belang met het groene en rode hart van GroenLinks en de Partij van de Arbeid.

00:52:28

Voorzitter: Meneer Sijbolts.

00:52:32

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank, voorzitter. Dat laatste, wat mevrouw Bloemhoff zegt, zou eigenlijk impliceren dat de rest van de partijen er niet toe doen als je dat leest in de verkiezingsuitslag, maar goed, dat laten we dan maar even in het midden. U begon uw betoog met vertrouwen geven aan hen die geen vertrouwen meer hebben in de overheid. Als ik dan het verslag lees van de informateur over die tweede gespreksronde, dan valt het mij op dat eigenlijk pas als D66 en de SP met u in gesprek zijn, die thema's benoemd worden. Dan ben ik benieuwd op welke manier de Partij van de Arbeid daar invulling aan gaat geven om dat vertrouwen te herstellen.

00:53:12

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Voorzitter, dan moet ik de heer Sijbolts erop wijzen dat hij ons verslag niet goed heeft gelezen, want volgens mij ben ik er uitvoerig op ingegaan. Ik heb het gehad over - en dat is er letterlijk in opgenomen - het verhaal van Tjeerd Willink, Groter denken, kleiner doen. Dus echt op de uitvoering zitten, dat we als overheid moeten leveren, dat we veel meer gebiedsgericht moeten gaan werken en veel dichter op de inwoners staan. Dus als u het verslag nog even wilt nalezen dan kunt u daarin onze visie lezen.

00:53:38

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Nou, voorzitter, ik had het niet zozeer over wat de Partij van de Arbeid zelf heeft ingebracht bij het gesprek met de informateur. Het verslag over die tweede gespreksrondes, wat u heeft gevoerd met de Partij voor de Dieren, de SP en D66, is behoorlijk summier. Het valt mij gewoon op, bij het verslag in die tweede gespreksrondes, dat die punten pas heel concreet aan bod komen in de gesprekken die u heeft gevoerd op het moment dat D66 en de SP aan tafel zitten.

00:54:06

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Voorzitter, dat is misschien bij wijze van verslaglegging en daar ben ik niet verantwoordelijk voor, maar het is wel degelijk, in alle drie de keren dat wij gesprekken hebben gevoerd, heel uitvoerig aan bod gekomen.

00:54:19

Voorzitter: Anderen nog vragen of suggesties? Nee, dank. Dan ga ik naar de heer Rustebiel van D66.

00:54:36

de heer Rustebiel - D66: Dank u wel, voorzitter. Zoals in het duidingsdebat aangegeven, is het voor D66 essentieel dat iedere Groninger in staat moet zijn om het beste uit zichzelf te halen en dat iedereen in Groningen zichtbaar zichzelf moet zijn. Met dat vertrekpunt is D66 dan ook de serie gesprekken ingegaan en vanuit dat denken hebben wij de afgelopen weken onder meer gesproken over onderwijs, wonen, klimaat, cultuur, gezondheid en economie. We hebben gesproken over het belang van woningen voor het middensegment, over de Rijke schooldag, over een ambitieuze klimaataanpak en over ruimte voor cultuur en ondernemerschap. We hebben het gehad over de plek van Groningen in het Ommeland, onze verbinding met andere gemeenten en hoe belangrijk dat wel niet is, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdzorg en energietransitie. Steeds hebben we daarbij aangegeven het als belangrijke uitdaging te zien, dat we deze opgaven moeten realiseren tegen de achtergrond van de krappe gemeentefinanciën, maar we spraken ook uit dat we veel kansen zien bij de fondsen die in het regeerakkoord verstopt zitten. Met onze verbindingen in de regering, in de Tweede Kamer, hadden wij graag een rol gespeeld om die fondsen ook daadwerkelijk deze kant op te krijgen. We vonden dus partijen die een groot deel van onze agenda deelden en waren graag bereid geweest om te kijken of dat ook in de onderhandelingsfase tot een akkoord had kunnen leiden. In het duidingsdebat heeft D66, net als veel andere partijen, de zorg uitgesproken over de opkomst. Het deed ons goed om te horen dat alle partijen die zorg deelden en zich verantwoordelijk voelen voor de crisis van anderen, maar ook voor de mensen die niet gestemd hebben. Dan baren een aantal dingen, uit het rapport van de informateur, mijn fractie toch wel zorgen. Ten eerste de keuze om volledig naar één kant van het politieke spectrum te gaan, terwijl je uit de woorden die gebezigd zijn in het duidingsdebat er ook voor had kunnen kiezen om een wat bredere coalitie neer te zetten, waarin meer Groningers zich zouden herkennen.

00:56:20

de heer Rustebiel - D66: Democratie is wat D66 betreft namelijk meer dan de helft plus één. Dan de constatering van de informateur dat partijen het op dit moment nog niet lukt om te komen tot een verbindingsagenda: ik herken die worsteling ook van het gesprek dat wij gehad hebben, maar ik zou er toch op willen wijzen dat dit echt een fundamenteel punt is en dat het iets is wat op elk beleidsterrein terug zou moeten komen de komende paar jaar. Ik hoop dat iedereen zich wil committeren aan de vraag van de informateur om daar zo snel mogelijk mee aan de slag te gaan. D66 heeft zich de afgelopen jaren opgesteld als een verbindende partij. Zowel in de coalitie, maar ook tussen de coalitie en de oppositie, met tal van initiatiefvoorstellen, moties, samen vragen stellen en dergelijke. Dat is een rol die ons past en dat is de rol die wij sowieso al in wilden nemen, of we nou een oppositie- of een coalitierol zouden krijgen. Om die gezonde dynamiek in de gemeenteraad te versterken hebben wij, zowel in het duidingsdebat als bij de informateur, aangegeven dat wij voorstander zijn van een dunner coalitieakkoord, zodat er meer ruimte komt voor de raad en voor de straat. Wij hopen dat de coalitie deze aanbeveling overneemt, helemaal omdat die wens hier echt heel erg gedeeld is. Ook verwachten wij dat het nieuwe gemeentelijke beleid niet alleen over inwoners gaat, maar ook met inwoners gemaakt wordt. Dat we de ontwikkeling van inwoners centraal gaan stellen en dat we niet voor hen gaan bedenken wat het beste voor ze is. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat er ruimte blijft voor ondernemers en ondernemerschap, want Groningen moet ook de gemeente blijven waarin

ondernemers de ruimte krijgen. Dat het zo goed gaat in Groningen is in veel opzichten natuurlijk geen natuurverschijnsel. We hebben een politiek nodig die keuzes durft te maken. Groningen verdient een trotse politiek die vanuit de eigen kracht op pad gaat met goede plannen. Groningen verdient een politiek die samenwerkt met Den Haag en niet alleen naar Den Haag wijst. We hebben natuurlijk ook verstandige politiek nodig met oog voor de goede balans tussen de opgaven, de omvang van de portemonnee en de hoogte van de lokale lasten. Wij denken dat de investeringen in de lokale economie juist kunnen helpen om de sociaalmaatschappelijke opgaven te realiseren. D66 dankt de informateur voor het gedane werk en wij zijn bijzonder benieuwd naar wat wij voor akkoord tegemoet kunnen zien in de verwachting dat jullie dat gaat lukken. Succes daarmee.

00:58:33

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er vragen aan D66. Meneer Dijk?

00:58:39

de heer Dijk - SP: Voorzitter, ik las vandaag in de krant dat de heer Rustebiel zei: "De hele raad heeft uitgesproken, dat een nieuwe coalitie een uitgestoken hand moet zijn naar de hele Groningse samenleving en niet naar slechts een deel daarvan." Ik heb eigenlijk de hele dag zitten nadenken wat u daar precies mee bedoelde en toen hoorde ik u net weer zeggen: "Ja, het dient slechts een deel van de mensen die heeft gestemd." Welk deel wordt, volgens u, dan niet bediend?

00:59:10

de heer Rustebiel - D66: Dat kunnen we nu nog niet beoordelen. Daarvoor zal er eerst een akkoord moeten komen. Ik heb het gehad over representatie en dat een coalitie aan één kant van het politieke spectrum een belangrijke rol heeft in het herkennen in de positie van alle inwoners die gestemd hebben. Dat heb ik gelukkig veel fracties hier in het duidingsdebat ook horen zeggen. Mijn fractie was ook een van de partijen die dat op dat moment gezegd heeft.

00:59:35

de heer Dijk - SP: Bent u met mij eens dat de coalitie die de tweedeling bestrijdt meer wil bestrijden, meer sociaal beleid wil en bredere belangen dient, dan een coalitie die niet wil of minder zou willen? In mindere mate?

00:59:51

de heer Rustebiel - D66: Ik denk dat we het hadden kunnen hebben over de manier waarop je de tweedeling bestrijdt. D66 is hier in de gemeenteraad, en ook landelijk, de partij met de meest ambitieuze onderwijs- en ontwikkelingsagenda. Wij geloven dat als we inwoners in staat stellen om zichzelf te ontwikkelen, waarbij natuurlijk een bodem van bestaanszekerheid echt geborgd moet worden, we daarmee de Groningse samenleving vooruithelpen. Ik hoop dat we dat van een nieuwe coalitie ook kunnen verwachten, maar het is bij uitstek een punt waar D66 natuurlijk graag over meedenkt.

01:00:21

Voorzitter: Zijn er nog andere vragen aan de heer Rustebiel? Dat is niet het geval. Dan kom ik bij mevrouw De Wrede, Partij voor de Dieren.

01:00:33

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Dank u wel, voorzitter. Ik blijf er vandaag ook even bij zitten. Ik wil u even meenemen naar 2002 toen de Partij voor de Dieren werd opgericht en daarna zijn wij gestaag gegroeid. "Geen plof-partij", zeggen we wel eens. Wij voeren expressieve politiek. We proberen een bewustzijn voor diergerelateerde onderwerpen te kweken en dat is hoe we zijn begonnen. Ondertussen is de klimaatverandering niet meer te ontkennen en heeft de hele wereld al jaren te lijden onder corona. De volgende zoönose staat in de startblokken. "Potentieel zoönotisch", zegt Marion Koopmans over de vogelgriep. Onderdeel uitmaken van een formatie is natuurlijk een nieuwe fase voor onze partij, maar wij zijn er klaar voor, ook omdat de andere partijen er klaar voor zijn. Desondanks - dat wil ik u best vertellen - zijn de afgelopen weken spannend voor ons geweest. Wij zijn de informateur dankbaar voor hoe hij een en ander in de banen heeft geleid. Wij zijn blij met het advies dat er ligt en wij hebben daar het volste vertrouwen in. Sinds 2010 hebben we in de Groningse oppositie veel voor elkaar gekregen. Met name hebben wij in de afgelopen periode heel goed samengewerkt met andere partijen, zoals GroenLinks, maar ook met de ChristenUnie. In de afgelopen jaren zijn er inderdaad genoeg visies opgeleverd en nu moeten we dat doen en verder inkleuren. Marktwerking is onvoldoende gebleken om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. De Partij voor de Dieren wil systeemverandering en meer publieke regie op maatschappelijke ontwikkelingen. Die publieke regie is een van de zaken die deze beoogde coalitie op een natuurlijke wijze verbindt. Wij willen geen economische groei om de groei, maar we willen bedrijvigheid voor banen, duurzame productie, voedsel- en energietransitie en juist minder beheer op alles wat groeit en bloeit.

01:02:41

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Een belangrijke vraag die bij de gesprekken naar voren kwam, was de vraag op welke manier we onze bewoners meenemen in al deze grote verhalen. De Partij voor de Dieren ziet dit als een hele grote verantwoordelijkheid voor de politiek. Niet alleen om draagvlak te creëren, maar ook om te bouwen aan dat nieuwe verhaal dat we nodig hebben nu het economisch liberalisme toch niet het antwoord bleek te zijn op een ontzuilde en deels ontkerkelijkte samenleving. Een tijdje geleden keek ik 's avonds laat naar Wintergasten en een van die gasten - een veganistisch historicus en auteur, de Israëliëse auteur Harari, onder andere bekend van zijn 'Een kleine geschiedenis van de mensheid' - beschreef op een bepaald moment met nauwverholten ontzetting hoezeer mensen in virtualiteiten leven, in verhalen. "Dat is wat de mens drijft", zei hij. Fictie is belangrijker dan realiteit, lijkt het. Als het koraalrif bedreigd wordt komen weinig mensen in opstand, maar trek een steen uit de Klaagmuur en de pleuris breekt uit. We hebben een nieuwe relatie nodig met alles wat buiten de directe menselijke samenleving ligt, juist uitgaande van die intrinsieke verbondenheid die we daarmee hebben. Met het klimaat, met natuur, met grondstoffen en met de dieren. Grote verhalen inderdaad, waarbij de aandacht voor het kleine, de individuele bewoner, het stadsduifje, een kalf, nooit onderbelicht mag blijven. Ook omdat dat het enige is dat we hebben. We kunnen en moeten dromen over morgen en over ginder en over verhalen, maar we zijn altijd in het hier en nu. We hebben hier een gemeenteraad met meer vrouwen dan mannen. We gaan de onderhandelingen in met een beoogd college, met de Partij voor de Dieren daarin, maar ook met de

ChristenUnie. Een herbezinning op het aloude rentmeesterschap. Nieuwe verbindingen, een nieuw verhaal en dat begint in Groningen.

01:04:33

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er vragen aan de Partij voor de Dieren? Ja, meneer De Haan.

01:04:40

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, dank u wel. Aan het begin van het betoog van mevrouw De Wrede had u het over de vogelgriep. Nou hebben we daar eerder een keer een debatje met elkaar over gehad. Toen was er een uitbraak en wilde mevrouw De Wrede meteen alle boerderijen gaan sluiten. Ik ben wel benieuwd wat de boeren van de Partij van de Dieren kunnen verwachten in onze gemeente de komende jaren?

01:05:09

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Begrijp ik het goed van mijn buurman dat hij daar niet Partij voor de Dieren zegt, maar--

01:05:14

de heer De Haan - CDA: Veel gemaakte fout, excuses. Partij voor de Dieren.

01:05:17

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Akkoord. Kijk, hier wordt een beeld gecreëerd van de Partij voor de Dieren als zou dat een partij tegen de boeren zijn. Waar wij voor proberen te waarschuwen zijn de gevaren van de vogelgriep, potentieel zoönotisch. Corona hebben we laten gebeuren. Laten we er nu voor zorgen dat we niet opnieuw een zoönose de wereld in de greep laten krijgen. De boerenstand heeft het inderdaad, in ieder geval in Nederland, al heel erg lang heel moeilijk, maar ik denk dat u zelf ook wel weet dat dat het gevolg is van een beleid dat is ingezet, door onder andere uw partij, omdat er beleid gevoerd werd op bulkproductie, export, schaalvergroting en efficiency. Het is dat wat de gezinsbedrijven in dit land al jarenlang de das om doet. Ik geloof dat er nog steeds per dag vijf boerderijen of vijf agrarische ondernemingen mee ophouden, omdat zij die, zoals dat wordt genoemd, ratrace niet meer willen volhouden. Dat is waar wij de boeren in tegemoet willen komen. We willen meer publieke regie, ook op landbouw en voedselproductie. In hoeverre we dat in de gemeente in de teugels kunnen nemen zal de komende tijd duidelijk worden, maar in ieder geval is het zo dat de boeren van ons, in principe, geen kwaad hoeven te verwachten.

01:07:04

Voorzitter: Meneer Sijbolts.

01:07:07

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank u, voorzitter. Mevrouw De Wrede van de Partij voor de Dieren had het over een nieuw geluid. Nou, daar zijn wij als Stadspartij - 100% Groningen absoluut niet tegen natuurlijk. Alleen als ik dan de bijdrage van mevrouw Bloemhoff namens de Partij van de Arbeid beluisterde, die zei van: "Geen nieuwe visies, maar de bestaande visies die het vorige college heeft vastgesteld, met steun van de meerderheid van de raad weliswaar, uitvoeren", dan zie ik toch wat problemen opdoemen waar het bijvoorbeeld gaat om woningbouw, de Intense Stad, het niet volbouwen van binnenruimtes en de ambities van de Partij voor de Dieren in dat opzicht ten aanzien van

verduurzaming en duurzaamheid. Gaat dat nieuwe geluid wat u wenst, ik neem aan ook op dat gebied, wel lukken als ik zeker de woorden van mevrouw Bloemhoff nog een keer herhaal: "Geen nieuwe visies, maar de bestaande uitvoeren." Daar ligt dan nog een stevig gesprek, denk ik, de komende weken met de partijen met wie u gaat onderhandelen?

01:08:13

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Zeker. Wij zijn ervan overtuigd dat dat stevige gesprekken zullen worden, want natuurlijk zijn we verschillende partijen en zetten we allemaal verschillende accenten op dat beleid. Toch denk ik dat er wel degelijk sprake is van een nieuw geluid op dit moment, omdat dit partijen zijn die allemaal zeggen: "We hebben op dit moment meer publieke regie nodig op die woningmarkt en die mobiliteit." Er zijn natuurlijk een heleboel visies aangenomen de laatste tijd: de Mobiliteitsvisie, Vitamine Groen, maar ook de Voedselvisie, waar nog lang niet alles is uitgehaald wat erin zit en wat we nog verder kunnen inkleuren. Zoals altijd zijn er verschillen, maar is er, denk ik, ook heel veel dat ons bindt.

01:09:08

Voorzitter: Nog een vervolgvraag?

01:09:10

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Nou ja, voorzitter, ik hoor inderdaad een heleboel dingen waar u het, denk ik, vooraf al over eens was. Volgens mij heb ik u niet concreet horen antwoorden hoe u straks omgaat met die woningbouw. Ik kan me ook voorstellen dat u dat nu nog niet wilt verklappen en dat voor die gesprekken wilt bewaren, maar in de Intense Stad en het volbouwen van het bestaande groen vonden wij elkaar de laatste jaren aan onze zijde en volgens mij was dat bijna uitzonderlijk. Ik hoop in elk geval, dat is dan misschien de boodschap namens ons, dat u dat vol blijft houden en daarvoor blijft strijden.

01:09:49

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

01:09:53

mevrouw Jacobs - VVD: Dank u wel voorzitter. Ik lees in het verslag dat de Partij voor de Dieren heeft gezegd dat er ruimte is voor investeringen en dat grote projecten, bijvoorbeeld de Nieuwe Poort, getemporiseerd kunnen worden. Is temporiseren, wat u betreft, dat we het besluit dan niet in 2022 nemen, maar bijvoorbeeld in 2023 of is temporiseren op de lange baan schuiven? Ik lees ook dat, wat u betreft, woningbouw wel gewoon doorgang kan vinden. Heeft u nu al toegezegd dat er gewoon gebouwd kan worden aan de Suikerzijde en De Held III? Dat is in ieder geval een vraag van ons en volgens mij heeft u die andere vraag van meneer Sijbolts al beantwoord. Tot zover.

01:10:35

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Dank u wel, voorzitter. Zoals u weet zijn wij, in principe, geen voorstander van de Nieuwe Poort. Uiteraard zullen we ook daar de komende tijd stevige gesprekken over voeren. Wat betreft de woningbouw bestaat vaak het plaatje dat wij altijd tegen woningbouwplannen zijn. Toch moet ik dat echt van de hand wijzen. We zijn altijd voorstander geweest, bijvoorbeeld van de Stadshavens, van de woningbouw op de

Paterswoldseweg, van de plannen in Meerstad en bij de Eemshaven en in die zin zijn wij geen tegenstander van woningbouw.

01:11:15

mevrouw Jacobs - VVD: U doet het heel slim, maar u hebt mijn vraag prima gehoord, dus vandaar dat ik het even expliciet vraag. U zegt: "Grote bouwprojecten kunnen doorgaan" en ik weet dat u niet tegen bouwen bent, maar ik vroeg: mag, wat u betreft, bouwen aan De Held III en de Suikerzijde doorgaan? Zou u die vraag willen beantwoorden?

01:11:34

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Ik wil u in de eerste plaats bedanken voor het compliment. Ja, wij hebben daar wel een bepaalde vorm voor in gedachten. Dat klopt en dan kunnen die plannen, wat ons betreft, doorgaan.

01:11:50

mevrouw Jacobs - VVD: Oké, het is in ieder geval fijn voor alle woningzoekenden dat we gewoon gaan bouwen aan De Held III en de Suikerzijde.

01:11:58

Voorzitter: De heer De Haan nog en dan de heer Van der Laan.

01:12:01

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, ik wil daar toch nog een beetje op doorgaan. Ik was benieuwd of de Partij voor de Dieren straks nou ook breekpunten meeneemt naar die onderhandelingen of is, wat u betreft, echt alles bespreekbaar?

01:12:21

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Voorzitter, wat een prachtige nieuwe rol hebben we hier. Ja, wat zal ik zeggen? Wij gaan met open vizier de onderhandelingen in en natuurlijk hebben wij, zoals alle partijen dat we hebben, een bepaald lijstje van dingen die voor ons van heel groot belang zijn. Ik wil de inhoud daarvan echt nog even laten.

01:12:53

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, het is toch goed voor ons als partijen om daar een inkijkje, denk ik, in te hebben, zodat we ook vertrouwen hebben. Het is voor onze stad belangrijk dat er zo snel mogelijk een nieuw gemeentebestuur komt. Een beetje een inkijkje: wat zou de Partij voor de Dieren nou echt niet willen? Zijn er breekpunten, ja of nee? Dat is eigenlijk een hele simpele vraag.

01:13:22

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Ja, ik begrijp dat u dat zegt. Ik denk ook dat het een hele goede vraag is en laat me dit toezeggen: wij delen die wens voor een snel stadsbestuur en natuurlijk zijn er dingen die voor ons extra prioriteit hebben. Het is ook onze insteek om daar straks mee te beginnen, zodat, mocht het niet lukken, we er snel uit kunnen komen.

01:13:56

Voorzitter: Ik heb voor uw tijd, meneer De Haan, wel eens meneer Lubbers gehoord. Er kwamen vanzelf toch een paar herinneringen naar boven toen ik deze beantwoording

hoorde, dus goed geleerd, mevrouw De Wrede. Wij gaan nog even naar de heer Van der Laan, want hij had ook nog een vraag aan u.

01:14:16

de heer Van der Laan - Partij voor het Noorden: Dank, voorzitter. Allereerst gefeliciteerd richting Partij voor de Dieren dat zij nu aan tafel schuiven bij een mogelijke collegevorming. Voor ons is de Partij voor de Dieren altijd een gewetenspartij en in die zin hebben wij altijd veel respect voor de Partij voor de Dieren. Alleen stellen wij tegelijkertijd achter die opmerking ook de vraag: maar hoe dan? Bijvoorbeeld, de woningbouw: als je dan geen marktwerking wil, maar je hebt zelf als gemeente geen geld, dan zul je toch ergens een compromis moeten sluiten, want zonder marktwerking in de woningbouw kom je, volgens mij, echt niet verder. Tiny houses haal je niet eens, dus geef eens een inkijkje in hoe de woningbouw vlot kan worden getrokken volgens de Partij voor de Dieren. Hoe gaan we die woningnood oplossen?

01:15:17

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Wij hebben net een initiatiefvoorstel ingediend, samen met de Partij van de Arbeid, wat, denk ik, een gedeeltelijk antwoord is op die vraag. U zegt: "Nou, u wilt de marktwerking eruit." Misschien heb ik het net verkeerd uitgedrukt, maar natuurlijk willen wij de marktwerking er niet helemaal uit. Waar wij wel van overtuigd zijn is dat marktwerking geen antwoord biedt op alles waar we in de maatschappij behoefte aan hebben en dat we de keus moeten durven maken voor een overheid die de teugels in handen neemt. Dat wil niet zeggen dat marktwerking helemaal niet meer in Frage zal zijn natuurlijk.

01:16:01

Voorzitter: Dan ga ik naar de heer Sijbolts en die kan ook gelijk zijn woordvoering pakken.

01:16:09

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank u, voorzitter. Dan geen interruptie meer voor mevrouw De Wrede. Dat komt dan later nog wel. Allereerst dank aan de informateur voor het prettige gesprek wat wij mochten voeren met hem. Wij hadden natuurlijk zelf een kleine hoop op deelname als de grootste lokale partij met een, wat ons betreft, zeer diverse en ervaren fractie. Die ambities en hoop zijn eigenlijk verdwenen door de progressieve geluiden vanuit GroenLinks en de Partij van de Arbeid, maar dat is natuurlijk hun goed recht als grootste partijen. Een op zijn minst verrassende wending was wel het plot wat moet leiden tot een nieuwe coalitie. Verrassend omdat D66 buiten de poort wordt gezet en opmerkelijk is de keus om geen ruimte te geven aan de winst van lokaal, samen goed voor 20 procent van de stemmen. Dat de Stadspartij 100% voor Groningen niet meedoet aan de volgende rondes van de informatie, zeg maar, was na het lezen van het verslag dan ook niet geheel verrassend voor ons. Een vraag die vooral rijst en misschien ook wat constaterend kan worden gesteld is of dat een aantal partijen bij aanvang niet al het uitgangspunt hadden om het volledig over links te gooien? Onder de streep gaat het eigenlijk niet meer over links of rechts, of je progressieve- of politieke kleur. In hoeverre dat gaat bijdragen aan het zoeken van de verbinding, laten we voor nu even in het midden. Dat zal moeten blijken na het formatieproces en dan zal ook, onder andere, concreet moeten blijken in hoeverre deze

partijen in staat zijn om de band met onze inwoners, ondernemers en verenigingen te versterken en voor welke nieuwe bestuurscultuur wordt gekozen.

01:17:58

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dat stukje over ondernemers was de vraag die ik net aan mevrouw De Wrede wilde stellen en dat kan ik nu dan wel even doen. Ik vraag mij af of ondernemers bang moeten worden van de Partij voor de Dieren? Ze zijn onze banenmotor en heel belangrijk voor de levendigheid, het toerisme en het uitgaansleven in deze stad. Ik las in het verslag iets wat u over ons zegt en dat vind ik op zich niet zo erg, maar u noemt ons een partij voor de Groninger ondernemer. Zelfs dat vind ik niet erg. Dat vinden wij allemaal niet erg, want daar zijn we trots op, maar ik krijg toch wel een beetje nasmaak van: moet de ondernemer niet bang voor de Partij voor de Dieren worden? Maar goed, dat gaan we zien. U mag daarop reageren, maar dat hoeft natuurlijk niet. Het versterken van die banden met onze inwoners, ondernemers en verenigingen staat voor ons bovenaan het lijstje. Wij gaan zien na de coalitieonderhandelingen of deze vijf partijen dat ook gaat lukken, want het gesprek van de tweede en derde rondes geven daar eigenlijk in het verslag nog geen concreet antwoord op. Dat maakt het voor ons als buitenstaander - wij zijn niet bij de laatste gesprekken aanwezig geweest - lastig om te beoordelen en in te schatten wat de reden is waarom bijvoorbeeld D66 is afgefallen. We hebben er hier vandaag wel iets over gehoord, maar dat roept nog steeds vragen op en daar zullen we dan waarschijnlijk na de onderhandelingen meer helderheid over krijgen. Hoe het college er ook uit zal zien, wij zullen altijd constructief en inhoudelijk bijdragen, waarbij we alle Groningers in onze wijken en dorpen altijd op één zetten. Dank u wel.

01:19:45

Voorzitter: Dank u zeer. Mevrouw De Wrede, moeten de ondernemers bang zijn voor u?

01:19:53

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Dwingt u mij nou om antwoord te geven op die vraag?

01:19:56

Voorzitter: Eigenlijk wel ja, want het was een vraag, maar ik neem even die rol over.

01:20:00

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Nee, dat hoeft helemaal niet. As je marktwerking ongelimiteerd door laat gaan - natuurlijk heb je als gemeente niet alle instrumenten in handen om dat tegen te gaan - dan krijg je juist steeds grotere bedrijven en ketens die helemaal niet bijdragen aan goede banen en basiszekerheid, maar ook niet aan een aantrekkelijke binnenstad of duurzame vormen van productie. Wat de Partij voor de Dieren graag zoveel mogelijk wil doen, is om-- Hoe noemde jij dat nou ook alweer?

01:20:39

de heer Van Zoelen - Partij voor de Dieren: Duurzame netwerken versterken.

01:20:40

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Juist, duurzame netwerken versterken.

01:20:49

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Voorzitter, ik ga heel graag duurzaam

netwerken, alleen als u het heeft over ondernemers, dan heeft u het ook over de bloemist, de kapper en de loodgieter en dan vind ik dat soort uitspraken van u niet altijd even handig.

01:21:08

mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: De precieze context is mij op dit moment niet een beetje onbekend, maar ik ben het met u eens dat ondernemers niet over één kam kunnen worden geschoren.

01:21:27

Voorzitter: Het lag eigenlijk wel een beetje in de rede toen de kappers ter sprake kwamen. Nou, zo beland ik als vanzelf bij de heer Dijk van de SP.

01:21:40

de heer Dijk - SP: Dank u wel, voorzitter, en ook dank aan de informateur. We hebben, volgens mij, prettige gesprekken gevoerd, met name op de inhoud en dat hebben wij als prettig ervaren. Tijdens het duidingsdebat gaf de SP aan in te willen zetten op meer investeren in buurten en dorpen van Groningen waar dat het meeste nodig is. Meer investeren in de armoedebestrijding. Een herwaardering en wederopbouw van collectieve voorzieningen, zoals thuiszorg, waar je de marktwerking flink terugdringt. Geen woningbouwcorporaties, maar verenigingen waar huurders veel meer zeggenschap over hebben. Een gemeentelijk energie- en werkbedrijf, zeker omdat deze collectieve voorzieningen onze democratie versterken. Dat is nogal van belang als de opkomst slechts iets meer dan de helft is, maar vooral omdat mensen dan over deze collectieve voorzieningen meer te zeggen hebben, zodat zij dan kunnen ervaren dat niet het belang van de winst of de markt, maar de belangen van mensen voorop staan. Juist in de buurt waar de opkomst laag is zijn investeringen in de buurt en het dorp het meeste nodig, hebben mensen het meest aan collectieve voorzieningen en is de behoefte aan werk, armoedebestrijding en inkomensondersteuning daar het grootst. Over deze punten hebben wij de afgelopen weken met GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren en de ChristenUnie gesproken.

01:22:56

de heer Dijk - SP: Met name het sociale karakter van deze partijen, maar ook de gedeelde overtuiging dat georganiseerde solidariteit ons allemaal vooruit kan helpen, of dat nou over woningbouw, natuur en milieu, werkgelegenheid of het bestrijden van een tweedeling gaat, deze gedeelde overtuiging sterkt de gedachte van de SP dat de samenwerking tussen deze partijen succesvol kan en zal zijn. Dat is niet per se een garantie voor succes. U hoort mij het woordje 'zal' zeggen, maar het is niet per se een garantie voor succes. Er zal keihard gewerkt moeten worden. Dat betekent, wat de SP betreft, zowel inzet binnen als activiteiten buiten het parlement om de vertegenwoordiging van en het contact met mensen te bevorderen. Tot slot, de komende weken gaat de SP met de andere beoogde coalitiepartijen formeren om tot een goed programma te komen. Onze verwachting is dat dit programma sociaal en niet-liberaal zal zijn. Ik heb het al eerder gehoord van een andere partij, waarmee we toevallig ook gaan formeren. Tegen de niet formerende partijen wil ik zeggen: 46 procent van de kiesgerechtigden Groningers heeft niet gestemd. Het is een taak van ons allemaal om het vertrouwen in de politiek en de overheid terug te winnen en daar speelt u ook een belangrijke rol in, dus organiseer bewoners op problemen in hun leef- werk- en woonomgeving. Betrek Groningers bij de lokale politiek. Help ons de onderlinge solidariteit

te organiseren en te versterken en zo het vertrouwen in de politiek en de overheid terug te winnen. Tegen onze beoogde coalitiegenoten wil ik zeggen: wij hebben er ontzettend veel zin in. We moeten dit heel goed gaan doen, want we zullen echt moeten gaan leveren voor en samen met Groningers.

01:24:37

Voorzitter: Dank u zeer. Gaat u gang, meneer Ram.

01:24:43

de heer Ram - PVV: Ik heb een vraag aan de heer Dijk. Ik ken de SP als een vrij principiële partij die duidelijk staat voor het bestrijden van de tweedeling en dat soort zaken. Als het gaat om het maken van het coalitieakkoord: gaat u op de punten en komma's een coalitieakkoord sluiten, waardoor er geen ruimte meer is voor de rest van de raad of laat u ook wat ruimte voor het dualisme? Want anders is er een uitgestoken hand waar wij allemaal verantwoordelijkheid moeten nemen naar de rest van de samenleving en is er geen ruimte voor enige debat, want het is toch al dichtgetimmerd. Hoe ziet u dat?

01:25:34

de heer Dijk - SP: Voorzitter, ik ben twaalf jaar gemeenteraadslid en heb nog nooit een dichtgetimmerd coalitieakkoord gezien. Sterker nog, ik heb vaak coalitieakkoorden gezien - we gaan proberen om dat anders te doen, hoor - die na een jaar of anderhalf eigenlijk een soort update nodig hadden. Voor goede plannen is altijd ruimte. Daarom is mijn oproep: organiseer mensen, betrek bewoners bij de politiek, zorg ervoor dat die tribune daar vol zit met mensen die een bepaald plan hebben of verandering willen brengen en als dat past en kan is daar natuurlijk ruimte voor.

01:26:06

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

01:26:08

de heer Rustebiel - D66: Dank u wel, voorzitter. Is de SP het met de fractie van D66 eens dat progressieve politiek ook een ambitieuze ruimtelijke ontwikkelingsagenda betekent? Bijvoorbeeld door te investeren in de binnenstad en dat je na het Forum en het nieuwe museum ook je nek uitsteekt voor de Nieuwe Poort of gaat u daar voorliggen in de nieuwe coalitie, voor dit soort ruimtelijke ambitieuze plannen?

01:26:32

de heer Dijk - SP: We hebben ontzettend ruimtelijke- en zeer ambitieuze plannen, met name als het gaat om bijvoorbeeld woningbouw. Ik heb het wel eens gehad over arbeiderswijken waar we paleizen kunnen gaan bouwen en dan gaat het bijvoorbeeld over duurzame wijken met veel groen, openbare ruimte, speelgelegenheden en gemengd wonen. U kent ons standpunt over de Nieuwe Poort. U kent ook ons standpunt over de miljoenen investering in de binnenstad. We hebben van beide gezegd - om ook even gelijk naar de heer Ram te reageren - dat wij niet principieel tegen een nieuwe Oosterpoort en nieuwe investeringen in de binnenstad zijn. Wij hebben altijd gezegd, ook hier in deze gemeenteraad, dat er wel iets tegenover moet staan. Wij hebben de afgelopen jaren te weinig ervaren dat er te weinig tegenover stond op de punten die voor de SP belangrijk zijn, maar wij weten dat we niet voor niets met deze beoogde coalitie gaan formeren. Dat betekent natuurlijk dat er wat dingen voor de SP binnen moeten komen, maar ook dat we over moeilijke punten, zoals

inderdaad die investeringen in de binnenstad, maar met name de Nieuwe Poort, flink de discussie met elkaar aan moeten gaan. Ik heb ook al eerder gezegd dat we daar moeten zien uit te komen, om al die andere dingen die ook in de gemeente spelen, om die problemen ook op te lossen.

01:27:52

Voorzitter: De heer De Haan.

01:27:55

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, 'wel wat punten voor de SP binnenhalen'. Volgens mij een bekende uitspraak van de heer Dijk was altijd: "We doen het niet voor een onsje meer of minder. Er moeten fundamentele keuzes gemaakt worden." Dan hoor ik hier toch wel weer dat de nuance er al helemaal inzit. De heer Dijk is er klaar voor, dus dat is goed gelukt. De felicitaties aan mevrouw Wijnja voor de toon van de heer Dijk. De heer Dijk, dit meent u niet serieus, toch? U bent inderdaad in al die wijken geweest. Complimenten daarvoor, fantastisch! Daar inspireert u ook anderen van ons, zeker mij, mee. U gaf al aan dat zo'n Nieuwe Poort toch eigenlijk hét thema was dat veel mensen daar toch noemden. Dan kunt u toch niet aankomen om te zeggen van: "Ja, nou ja, we willen hem op zich wel een beetje soberder. Dan halen we er 30 miljoen vanaf." En dan?

01:28:52

de heer Dijk - SP: Nou meneer De Haan, laat ik dan de taal en toon even aanpassen. Zo u wilt, geen enkel probleem. Als wij fundamentele veranderingen teweeg willen brengen in Groningen, waar het gaat om het bestrijden van de tweedeling, het terugpakken en heroveren van publieke voorzieningen, het terugdringen van de markt en het opbouwen van collectieve voorzieningen, met welke andere partijen in deze gemeenteraad denkt u dan dat de SP daar de meeste kans maakt om daar de komende jaren flinke stappen in te zetten? Dan kunt u er eentje uithalen, de Nieuwe Poort, en ik zeg net dat wij daar een stevige discussie over moeten voeren, maar wel met het belang om eruit te komen, omdat we die andere fundamentele veranderingen - niet dat onsje meer of onsje minder - voor elkaar moeten zien te krijgen. Dat zal niet in een jaar gaan en dat zal misschien niet in twee jaar gaan, maar daar moeten we flinke stappen in gaan nemen. Dus als u die taal en toon van mij wilt horen en deze bevlogenheid? Natuurlijk, dat zijn deze partijen. Ik kon eigenlijk geen betere combinatie wensen van deze.

01:29:50

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

01:29:55

mevrouw Jacobs - VVD: Dank u wel voorzitter, mijn fractie heeft een aantal vragen voor de heer Dijk, maar de meest prangende vraag is: heeft u in het informatieproces antwoord van mevrouw Wijnja gehad op de vraag of er vijf miljoen extra gaat naar armoedebestrijding? Want daar wacht u, volgens mij, al een aantal weken op. Ik ben heel benieuwd of u dat antwoord inmiddels heeft gekregen. We lezen in het verslag dat er een oceaan ligt tussen ambtenaren in de wijk en de inwoners. Ik vroeg me af of u die totale verantwoordelijkheid, tussen een kloof of een oceaan of een meertje of een slootje, volledig bij de ambtenaren neerlegt of dat u daar ook het college verantwoordelijk voor acht en hoe gaat de SP dit oplossen? Wat ons verbaasd is, als u het heel erg over het betrekken van de inwoners heeft,

dat u geen idee heeft over het verbinden van de inwoners in het formatieproces. Een andere vraag die mijn fractie bezigt is: in de vorige collegeperiode, van het huidige zittende college natuurlijk, heb ik u horen pleiten voor een wethouder minder en ik vraag me af of u akkoord bent met acht wethouders of dat u inzet op zes? Tot zover.

01:31:07

de heer Dijk - SP: Een boel vragen. Ik heb nog geen antwoord gehad, maar dat gaat vast komen de komende dagen of weken. Daar gaan we van uit. Het zal wel moeten, trouwens. De tweede vraag over de oceaan: ja, dat merken wij en dat hebben we in die gesprekken uitvoeriger behandeld dan in de notulen terug is gekomen. Dat is prima, dat begrijpen wij ook. Wij merken dat vaak als wij in buurten en wijken komen. Die oceaan was meer een metafoor tussen de afstand van mensen en de politiek en overheid. Dan had ik in deze bewoording de ambtenaren als overheid, zeg maar, genomen. Soms merk je heel erg dat bij wijkvernieuwing er een enorme afstand is en die moeten we zien te overbruggen en daar zien wij als partij absoluut een rol in, mevrouw Jacobs. Sterker nog, de heer De Haan zei het net, om enigszins bescheiden te blijven, denk ik dat wij bij uitstek de partij zijn die de mensen zoveel mogelijk probeert op te zoeken, bijna iedere dag, en op die manier proberen wij die kloof, die oceaan, tot een heel dun en smal riviertje of slootje te maken waar mensen makkelijk overheen kunnen stappen. Welke vragen had u nog meer gehad?

01:32:31

mevrouw Jacobs - VVD: Eerst nog de vraag: hoe kan het dan dat u geen voorstellen heeft om de inwoners te betrekken bij de formatie?

01:32:37

de heer Dijk - SP: Ik vind dat dat in eerste instantie aan ons is, aan de formerende partijen en mijn oproep is vooral: als wij het willen als raad als geheel - wat ik altijd een moeilijke term zal blijven vinden - dan vind ik het in eerste instantie een taak van volksvertegenwoordigers om zelf de buurten en wijken in te gaan, met mensen in gesprek te gaan en hun te organiseren. Dat was ook mijn oproep aan u om op die manier zeggenschap en mensen bij de politiek te betrekken. Dat is mijn oplossing voor dit probleem. Het is het meest concrete probleem. Trek uw partij-jas aan, ga langs de deuren en ga met mensen in gesprek. Betrek ze bij de politiek en zorg ervoor dat de publieke tribune volstaat als u een initiatiefvoorstel indient of een motie heeft om andere partijen te overtuigen en naast argumenten ook een soort tegenmacht te vormen, zodat er druk ontstaat om verandering te brengen. Dat is, volgens de SP, de beste manier om mensen bij de politiek te betrekken. Het aantal wethouders: daar moeten we nog met elkaar over gaan discussiëren.

01:33:43

Voorzitter: De heer Sijbolts voor de laatste vraag.

01:33:46

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank, voorzitter. Ik ben de schrik nog niet helemaal te boven van een genuanceerde heer Dijk. Dat zal even wennen zijn de komende weken, maar toch is het moedig dat-

01:33:54

de heer Dijk - SP: Ben ik een keer genuanceerd is ook weer wat. Het is ook nooit goed, hè jongens met jullie?

01:33:58

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Ik zit er ook al twaalf jaar, meneer Dijk, en dat was ik in die twaalf jaar niet helemaal gewend. Dat is niet helemaal waar trouwens, want u heeft eerder in het college gezeten. Toen was het ook redelijk genuanceerd moet ik inderdaad toegeven, maar desondanks is het moedig dat de SP een poging waagt. Moedig in de zin van: de SP schuift natuurlijk wel aan bij drie partijen die in hun ogen de afgelopen collegeperiode de tweedeling onvoldoende hebben bestreden, te weinig deden aan inkomstenondersteuning en te veel investeerden in de binnenstadsplannen. Nou ja, over dat teveel aan wethouders hoorde ik net ook al wat nuance en de Nieuwe Poort. Kort gezegd, de SP verweet eigenlijk het vorige college vooral te investeren in stenen en te weinig in mensen. Daar konden wij overigens een heel deel in meegaan - zowel de fracties los van elkaar, 100% Groningen en de Stadspartij - maar ik ben wel benieuwd of de SP er nu alle vertrouwen in heeft dat die afstand tot elkaar overbrugbaar is? Er moet ook iets tegenover staan, want de heer Dijk heeft een aantal wensen en ambities verwoord namens de SP. Daar moet iets tegenover staan en dan gaat het, volgens ons, vooral om het geld. Waar gaat dat geld dan vandaan komen voor al die ambities? We weten dat het jasje financieel gezien heel erg krap zit. Of dringt de SP dan aan op het maken van keuzes? In het verleden zat de SP meer op de lijn van of-of en in dit debat lijkt het meer en-en te zijn geworden. Dan is die vraag, wat ons betreft, wel belangrijk. Waar gaat de SP dat geld dan vandaan halen of heeft de heer Dijk er alle vertrouwen in dat het antwoord van mevrouw Wijnja inderdaad gaat zijn dat die miljoenen gevonden zijn? Dan nog een uitsmijter, voorzitter. Het referendum over de Nieuwe Poort, wat de SP wil, gaat dat nog komen?

01:35:54

de heer Dijk - SP: Volgens mij is het niet direct aan ons of het referendum er wel of niet gaat komen. Dat is een middel van de bevolking en dat is waarom we een referendum hebben ingevoerd, dus dat is een vrij makkelijk antwoord op die vraag. Verder was het een ongelooflijk lange inleiding die ik dan maar ga proberen te beantwoorden, maar iets korter. Wij hebben afgelopen jaren oppositie gevoerd en zeker de afgelopen drieënhalve jaar hebben wij vanaf begin af aan gezegd: "Wij willen een locomotief op links zijn. Wij willen deze coalitie, de vorige coalitie, uitdagen om verdergaande plannen door te voeren, om meer te doen aan de armoedebestrijding, om meer te doen aan collectieve voorzieningen, zoals een gemeentelijk energiebedrijf." Op sommige plekken is dat ook gelukt en zijn er stappen gezet. Bijvoorbeeld op het bestrijden van huisjesmelkers, het aanpakken van de vermarkting, de zogenaamde woningmarkt wat volkshuisvesting moet gaan worden en waar we flinke regie op moeten gaan voeren. Dat hebben wij de afgelopen drieënhalve jaar soms met een hele stevige taal en toon - voor anderen, want ik vond het altijd vrij genuanceerd - gedaan. Volgens mij zijn daar ook successen behaald, zowel van dit college als bij de SP in de oppositie. Dat is de manier hoe wij politiek bedrijven en als wij nu een coalitie vormen-- Ik zei het net al: op welke manier zou de SP, in deze samenstelling, anders stappen kunnen zetten in het heroveren van publieke voorzieningen? Ik zou het niet weten. Als u mij dat antwoord geeft? U deinst dan altijd terug als de markt teruggedrongen moet worden en dat geldt voor alle oppositie, wat ik net heb gehoord, dus neemt u mij alstublieft niet kwalijk dat ik hier zit als een tevreden man van de SP met een beoogde coalitie waarvan wij denken: nou, als we ergens stappen kunnen gaan zetten dan is het nu. Hoe we het geld gaan verdelen? Daar gaan we inderdaad met elkaar over onderhandelen.

01:37:50

Voorzitter: Goed, ik wou eigenlijk nu naar de volgende gaan, want dan komt iedereen aan bod. Mevrouw Jacobs, VVD.

01:37:59

mevrouw Jacobs - VVD: Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie wil de informateur feliciteren met het opleveren van het eindrapport. Mijn fractie is blij dat er ook in Groningen, al vijf weken na de verkiezingen, een advies ligt welke partijen mogelijk een coalitie zouden kunnen vormen en tot een akkoord kunnen komen. Wij feliciteren de uitverkorenen met deze uitdagende taak. Het zal u vast niet verbazen dat deze coalitie niet de primaire voorkeur had van mijn fractie, maar deze beoogde samenwerking kan in ieder geval wel rekenen op een meerderheid van de raad en dat is een belangrijk uitgangspunt. De informateur heeft het rapport de titel 'Natuurlijke verbindingen' genoemd. Het rapport van de informateur zou een antwoord moeten geven op de opdracht die wij hem als raad hebben gegeven. Het voorstel wat de informateur doet, voldoet in ieder geval aan de eerste opdracht, een getalsmatige meerderheid in de raad, dus daarin is hij goed geslaagd. Wij vragen ons af in hoeverre de informateur getoetst heeft of er op de inhoudelijke thema's bereidheid is om elkaar tegemoet te komen, of dat er enkel is gesproken over de visie welke kant de beoogde partijen op zouden willen? Uit de antwoorden en de woordvoeringen die net gegeven zijn, lijkt het ons alsof er inderdaad gesproken is over welke kant we op willen en zijn er nog een hoop hobbels te nemen. Wij wensen de beoogde coalitiepartijen daar heel veel sterkte mee. In het duidingsdebat hebben we gesproken over het een plek geven van de inwoners in het informatieproces. Wij vinden het jammer dat we daar in het rapport geen antwoord op geven, anders dan een actieplan maken wat in september tot uitvoering moet komen. Wij hopen in ieder geval dat dan het formatieproces al tot een einde is gekomen. Dus wat ons betreft zijn wij bang dat de inwoners geen concrete plek hebben gekregen.

01:39:40

mevrouw Jacobs - VVD: Wij hebben in ieder geval in ons gesprek met de informateur het voorbeeld van de town hall meetings genoemd en wij zouden graag met de formerende partijen nader willen uitwerken hoe we dit plan kunnen ontvouwen. Wij hebben als raad aan u gevraagd aandacht te besteden aan de grotere gemeentelijke opgave voor de komende raadsperiode, waarbij onder andere de polarisatie een rol speelt. Juist dan is verbinden van groot belang. Wat ons betreft is verbinden in de samenleving van groot belang, maar ook verbinden in de raad. Wij maken ons zorgen op het moment dat er alleen gesproken wordt van: "We zijn blij dat het links geworden is", terwijl wij wel gewoon zien dat de meerderheid van de raad niet links is. Wij hopen daadwerkelijk en we zullen zeker niet zeggen dat de meerderheid van de raad rechts is, dat de polarisatie binnen de raad niet gaat plaatsvinden en dat we daadwerkelijk met elkaar gaan kijken hoe we de oplossingen samen kunnen vinden. De ene partij stemt ons daarin wat positiever dan de andere partij. In ieder geval zijn wij heel benieuwd hoe deze beoogde coalitiepartners kunnen komen tot een akkoord waar heel Groningen uiteindelijk van denkt: dit is een gemeente waar ik graag wil wonen en waar we trots op kunnen zijn. In uw verslag lezen wij dat er zeer beperkt is gesproken - of het is niet opgenomen in het verslag - over de aandacht die veiligheid zou moeten krijgen in de komende periode. Wij herhalen heel graag de oproep van de burgemeester, zoals hij die in de eerste vergadering van deze raad heeft gegeven, dat er absoluut aandacht moet komen

voor de veiligheid. Dat heeft het rapport Groningse Praktijken uitgewezen en we hopen dat dit een plek krijgt in het formatieproces. Wij wensen de formateur en de beoogde coalitiepartners alle succes toe met het maken van een coalitieakkoord en wij zijn benieuwd wanneer wij daar meer over horen.

01:41:33

Voorzitter: Dank u zeer. Zijn er nog vragen aan mevrouw Jacobs? Dat is niet het geval. Dan kom ik bij de heer Bosch, Student & Stad. Nee, eerst nog een vraag van meneer Dijk.

01:41:46

de heer Dijk - SP: Het is een beetje dezelfde vraag als aan de heer Rustebiel van D66, want ik hoor een soort zorg over polarisatie die ik eigenlijk niet zo goed begrijp. Kunt u dat toelichten? Kunt u hem uitleggen?

01:42:00

mevrouw Jacobs - VVD: Ja, in het duidingsdebat hebben wij aangegeven dat het van belang is dat je oog hebt voor iedereen in de samenleving, dus dat je oog hebt voor mensen die zich in het totale politieke spectrum bevinden. Op het moment dat er gezegd wordt: "We gaan voor links", ben ik in ieder geval bang dat de partijen in het midden of aan de andere kant van de linkerkant vergeten worden. Dat is de vraag die wij daarmee bedoelen en dat is wat wij de informateur hebben meegegeven. Blijkbaar hebben meerdere partijen dat gedaan, maar dat zie ik niet terug in het voorgestelde coalitieplan.

01:42:33

de heer Dijk - SP: Ik begrijp die zorg eerlijk gezegd niet, omdat u zegt: "Oog hebben voor iedereen" en ik mag gerust zeggen dat de SP een behoorlijk socialistische partij is. Toch hebben wij veel oog voor liberalen. Als wij die tegenkomen in buurten en wijken proberen wij ook zo goed mogelijk de samenleving voor mensen met een liberale overtuiging in te-- Ik begrijp nog steeds uw verhaal niet.

01:43:02

mevrouw Jacobs - VVD: Dat kan dat u mijn verhaal niet begrijpt, maar misschien kunt u mijn zorg in het coalitieprogramma totaal wegnemen. Uiteindelijk is het wel zo dat niet alle partijen hetzelfde programma hebben en dat je de accenten op een bepaalde manier legt. Als we allemaal aan dezelfde kant slaat de boot om en op het moment dat je iets breder kijkt is de boot misschien beter op koers te houden. Dat is wat wij daarmee bedoelen.

01:43:29

Voorzitter: Meneer Bosch, Student & Stad.

01:43:33

de heer Bosch - Student & Stad: Dank u wel, voorzitter. Ik wil ook graag beginnen met de informateur en de griffier te bedanken voor het fijne gesprek wat we hebben gehad en het vele werk wat hier natuurlijk in dit proces is gaan zitten. De conclusie, of in ieder geval het voorstel wat nu voorligt, is dat Groningen over links gaat. Vrijwel alle linkse partijen gaan samen aan tafel en kijken of ze een coalitieakkoord kunnen smeden. Voor ons is het wel wat teleurstellend dat we niet aan tafel hebben gezeten of nu in het verdere proces aan tafel zitten. We hadden graag heel veel willen betekenen op het gebied van duurzaamheid, woningnood en het dichten van de kloof tussen de politiek en de vele jonge inwoners van

onze stad. Desalniettemin gaan we dat natuurlijk betekenen de komende jaren, maar op dit moment niet in een mogelijke coalitie. Bij ons leeft er ook wat twijfel over in hoeverre dit advies recht doet aan de uitslag van de verkiezingen, want van de vijf partijen hebben bijna alle partijen verloren of net niet verloren. Voor de verkiezingen had de coalitie drie zetels meer dan dat ze nu hebben. Lokaal en Student & Stad hebben heel erg gewonnen en die zitten allemaal niet aan tafel. Dan kan je je dus wel afvragen, nogmaals: doet het wel recht aan de uitslag van de verkiezingen? Er is natuurlijk wel degelijk een politiek spectrum. Als je kijkt dat je nou het gemiddelde neemt van wat de kiezer wil, dan kom je niet uit bij bijna alle linkse partijen. Dus ook daar stellen wij vraagtekens bij.

01:45:30

de heer Bosch - Student & Stad: Het rapport heet 'Natuurlijk verbinden' en er moet natuurlijk nog heel veel gesproken worden en we wachten af op het coalitieakkoord, maar we hopen daadwerkelijk dat die verbinding gaat komen, want Student & Stad is opgericht zodat er geluisterd wordt naar studenten en dat de studenten in de stad gehoord worden. Zij hebben, een hele grote groep, op ons gestemd de afgelopen verkiezingen en op dit moment zijn wij nog niet gehoord. Dat is natuurlijk een keuze die uw goed recht is, maar wij hopen wel-- Naast dat Student & Stad niet is gehoord zit er nu een partij aan de tafel, die eigenlijk al jarenlang een bepaalde groep studenten demoniseert. Dan kan je je wel afvragen: wordt die groep gehoord? Dus wij hopen echt dat dat verbinden erin blijft en dat we dat terug gaan zien in het coalitieakkoord ook met de jonge inwoners van onze stad. Daarmee is de coalitie-oppositieband denk ik bij uitstek heel erg belangrijk op het moment dat de huidige partijen er uitkomen en in de coalitie-oppositie gaan zitten. Het zou kunnen gebeuren dat je niet alleen de coalitie-oppositietegenstelling krijgt, maar dat die nog wordt versterkt met een links-rechtstegenstelling en dat is echt niet wat je moet willen. Aan de ene kant niet, omdat dat invloed kan hebben op de tweedeling in de raad, maar vooral omdat het invloed kan hebben op de tweedeling in onze samenleving. Wij wensen de partijen die nu gaan formeren heel veel succes en dus die twee dingen waarmee ik afsluit meegeven. Ik sluit af met dat ik nogmaals alle partijen die hieraan hebben gewerkt heel erg wil bedanken, bij uitstek de informateur. Tot zover, dank u wel.

01:47:28

Voorzitter: Meneer De Haan heeft nog een vraag aan u.

01:47:30

de heer De Haan - CDA: Voorzitter, slechts een kleine vraag. Ik was gewoon benieuwd. Ik heb het verslag natuurlijk aandachtig gelezen en u zei ook wat over het CDA en toen was ik toch benieuwd: hoe zit dat nou? Kunt u dat eens uitleggen? Het CDA staat, wat betreft Student & Stad, verder af van sociale thema's als armoede en schuldenbeleid. Toen dacht ik: oké, waarom? Kunt u dat eens uitleggen? Waarin staan we ver van u af of verder dan bijvoorbeeld de ChristenUnie?

01:48:03

de heer Bosch - Student & Stad: Voorzitter, in zo'n gesprek heb je het natuurlijk over de grote lijnen en er zijn twee voorbeelden die dan terugkomen in het verslag. De grote lijn is wel dat het voor de hand liggender voor Student & Stad is - eigenlijk gezien een beetje de klassieke links-rechtsverdeling, grote overheid-kleine overheid - om samen te werken met de

ChristenUnie, dan samen te werken met het CDA. In die context is dat gezegd en ik denk dat het helemaal geen geheim is dat de ChristenUnie wat socialer is dan het CDA. Wat meer een klassieke links-rechtsverdeling, grote-kleine overheid bedoel ik dan, voorzitter. Dat is, volgens mij, helemaal geen geheim en lag bij ons, vanwege die reden, de voorkeur om in eerste instantie met de ChristenUnie samen te werken.

01:48:53

Voorzitter: Meneer Dijk.

01:48:56

de heer Dijk - SP: Kan de heer Bosch mij uitleggen hoe een links-rechtstegenstelling in een gemeenteraad zou leiden tot een tegenstelling in de samenleving?

01:49:06

de heer Bosch - Student & Stad: Voorzitter, ik denk dat het heel erg belangrijk is dat al onze inwoners zich terug herkennen in de lokale politiek en dat ze daar mensen zien die bij een partij horen waar zij zich dichtbij voelen. Op het moment dat je dat minder hebt kan dat risico ontstaan. Dat hangt heel erg af van de politieke inhoud en het was ook niet dat ik denk: dit gaat sowieso mis. Dat is helemaal niet wat ik zei. Ik zeg: het is iets waar op gelet moet worden dat je herkenbaar blijft als raad en in je beleid daarin, dus dicht bij de inwoners blijft staan.

01:49:43

Voorzitter: Een vervolgvraag?

01:49:45

de heer Dijk - SP: Ja, voorzitter. Bent u het met mij eens dat er ook heel vaak mensen zijn die geen onderscheid meer zien tussen partijen en zeggen: "De politiek is één pot nat" en dat dat enorme tegenstellingen en grote afstand kan veroorzaken tussen bewoners en de politiek en dat dat een veel gevaarlijkere tegenstelling is? Ik vind het heerlijk om met u stevige debatten en verschillen- en ideeënstrijd te voeren. Dit is de plek daarvoor. Dat moet zichtbaar zijn voor mensen, zodat ze kunnen zien welke keuzes er worden genomen, of er nou een rechts- of links college zit. Dat is toch, volgens mij, het middel om te voorkomen dat we een echte tegenstelling in de samenleving krijgen voor mensen die de hoop hebben opgegeven in de overheid en de politiek of mensen die zich wel vertegenwoordigd voelen? Ik snap uw angst voor een tegenstelling in de samenleving niet als we hier een heel links- of sociaal college zouden zetten.

01:50:43

de heer Bosch - Student & Stad: Voorzitter, ik begrijp best goed dat de heer Dijk denkt dat als er een heel links college zit, het dan allemaal een stuk beter zou gaan. Dat is, volgens mij, wat we hier nu horen. Ik snap best dat de heer Dijk dat denkt, maar waar ik me zorgen om zou maken is als er een politiek klimaat ontstaat waarbij er maar naar één kant van de politieke ideeën wordt geluisterd. Dat is iets waarvan ik helemaal niet zeg dat dat sowieso misgaat, maar het is wel iets waar je, op het moment dat je met vijf partijen die vrij links in het politieke spectrum bij elkaar zitten, voor moet waken, denken wij en daarom zeg ik dat.

01:51:18

Voorzitter: Mevrouw Bloemhoff.

01:51:20

mevrouw Bloemhoff - PvdA: Dank u wel, voorzitter. Ik vraag me even af: als je naar de uitslag kijkt of naar de opkomst, dan zie je natuurlijk dat die fundamenteel verschillend is. Hoog- versus laagopgeleiden - ik heb het liever over theoretisch versus praktisch geschoold - en vindt u dan niet dat we juist wat extra moeten doen richting die praktisch geschoolden? Die hoog opgeleiden zijn hier over het algemeen in de raad - jong en hoog opgeleid - goed vertegenwoordigd, dus ik denk dat die prima hun mondje kunnen roeren, maar vindt u het juist niet van belang dat we die slag maken naar de mensen die wat lager opgeleid zijn en dat dat de uitdaging is?

01:51:56

de heer Bosch - Student & Stad: Voorzitter, wij vinden het belangrijk dat alle groepen gehoord worden en absoluut ook praktisch- en theoretisch geschoolden, dus iedereen. De opmerking die ik maakte was in de context dat wij het jammer vonden - dat heb ik ook gezegd - en teleurgesteld waren dat we in eerste instantie niet aan tafel zaten. Dat was voor ons jammer, omdat daardoor studenten minder aan tafel zitten en ook omdat wij de houding van de SP richting bepaalde studenten, of alle studenten, toch heel negatief hebben gevonden de afgelopen jaren. Ik denk dat het dan best legitiem is om hier te benoemen, met een mandaat van veel jonge inwoners in onze stad, dat wij hopen dat er niet te veel mee door wordt gegaan met dat wat negatievere beeld richting sommige studenten.

01:52:57

Voorzitter: Dank u zeer. Dan komen we bij de ChristenUnie, mevrouw Jongman.

01:53:05

de heer Wennink - ChristenUnie: Nou, het wordt toch meneer Wennink, voorzitter, als dat oké is? [Crosstalk]

01:53:09

Voorzitter: Of meneer Wennink. Zo zie je maar weer. Als het maar geen splitsing is.

01:53:13

de heer Wennink - ChristenUnie: Nee, nog geen splitsing. Het blijven twaalf partijen.

01:53:17

Voorzitter: Oké, maar dan-

01:53:19

de heer Wennink - ChristenUnie: Gelukkig, anders was de vraag: wordt het dan een vijf partijen- of een zes partijencoalitie?

01:53:23

Voorzitter: Je weet het niet meer, hè. Een stuk of tien wethouders, vermoed ik zomaar.

01:53:29

de heer Wennink - ChristenUnie: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. Na de uitslag van de verkiezingen en het duidingsdebat is de informateur begonnen met het zoeken naar kansrijke coalities. De ChristenUnie heeft, met het verkiezingsprogramma onder de arm, meerdere gesprekken mogen voeren. Wij danken hem en de ondersteuning daarvoor ten zeerste. Deze gesprekken hebben ertoe geleid dat de informateur het verkennen van de coalitie tussen GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie aanbeveelt. In

onze gesprekken met de informateur hebben wij uitgesproken dat wij, vertrekkend vanuit de inhoud, niemand op voorhand uitsluiten. Wij hebben in de afgelopen periode met veel partijen binnen de raad, coalitie en daarbuiten heel prettig samengewerkt en laten we dat dan ook blijven doen, zodat Groningen een voorbeeld blijft van een gemeenteraad, waarvan men blijft zeggen: "Hier gaat het anders dan dat we op andere plekken zien." Wij zijn trots op de ingeslagen weg van de afgelopen periode. We hebben hele mooie resultaten om op terug te kijken. Met veel enthousiasme kijken we daarom ook hoe we de komende periode Groningen kunnen verbinden met een herkenbaar ChristenUnie-plan. Verbinding gaat voor ons allereerst over het verbinden van mensen. Wij staan pal voor onze verkiezingslogan 'oog voor elkaar' en zullen ons blijven inzetten voor een zorgzame samenleving met bijzondere aandacht voor mantelzorgers en vrijwilligers.

01:54:43

de heer Wennink - ChristenUnie: Verbinding begint dan ook bij het ontmoeten van anderen en daarbij aandacht hebben voor de leefbaarheid van buurten, dorpen en wijken. Mensen kunnen elkaar blijven ontmoeten in parken, buurthuizen en tijdens het sporten. Die verbinding realiseren we niet alleen voor, maar ook met onze inwoners. Uit de kracht van de dorpen en wijken putten om ruimte te geven aan ideeën en oplossingen van bewoners zelf. Dat betekent bewonersinitiatieven vanuit kerken en verenigingen, want we beseffen dat voor veel inwoners de gemeente juist op afstand staat en het wantrouwen wellicht kan groeien. We zien ook een opgave om de inwoners beter te betrekken bij de projecten. Wij omarmen daarom de aanbeveling van de informateur om dit raadsbreed op te pakken en laten we deze opdracht dan ook allemaal zeer serieus nemen. Wij voelen de Bijbelse opdracht van roeping om recht te doen aan degenen die tussen wal en schip vallen. Juist voor hen kan de gemeente er zijn en wij zullen ook in het vervolg aandacht blijven vragen voor de menselijke maat. Dat we samen kunnen werken aan zaken, zoals het terugdringen van armoede en kansengelijkheid. Onze idealen en christelijk-sociale waarden zijn aan bod gekomen tijdens gesprekken met GroenLinks, PvdA, Partij voor de Dieren en de SP. Vanuit deze gesprekken kijken we met zeer veel vertrouwen het formatieproces tegemoet.

01:56:01

Voorzitter: Een vraag van mevrouw Jacobs.

01:56:06

mevrouw Jacobs - VVD: Dank u wel, voorzitter. Wat mij bezigt voor de keuze van de ChristenUnie om eventueel in dit coalitieverband deel te nemen is het feit dat elk besluit net zo goed genomen kan worden zonder u. Hoe weegt u dat, hoe neemt u dat mee en hoe zorgt u dat u toch van belang bent in het komende proces?

01:56:30

de heer Wennink - ChristenUnie: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. Wij zijn gelukkig niet dezelfde mening toegedaan dat onze toevoeging puur symbolisch is. Wij hebben in de gesprekken een duidelijke wensenlijst, evenals de andere partijen, naar voren gebracht en wij zien daarin de aansluiting bij andere partijen. We hebben deels onze eigen unieke punten. Gelukkig hebben we veel aansluiting en begrip gevonden voor onze unieke punten. Zo zullen wij de onderhandelingen tegemoet treden.

01:56:56

Voorzitter: Nog een vervolgvraag.

01:56:57

mevrouw Jacobs - VVD: Ik wil even rechtzetten dat ik heb gezegd dat u symbolisch deelneemt. Ik heb gezegd dat elk besluit, getalsmatig, ook zonder u genomen kan worden. Dat is heel wat anders dan dat ik u beticht van symboliek bedrijven. Ik vroeg me af hoe u zorgt dat besluiten die u heel erg aan het hart gaan, toch niet worden genomen?

01:57:18

de heer Wennink - ChristenUnie: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. Nou, er is natuurlijk niks mis met symbolisme. Wij zullen wel de laatsten zijn die dat zeggen. De getalsmatige meerderheid: uiteindelijk zijn alle partijen de gesprekken ingestapt met een wens voor een stabiliteit vanuit ten minste 24 zetels. Dat, plus het feit dat uiteindelijk de inhoud centraal staat en stabiliteit ontstaat, ten eerste vanuit de verbinding op inhoudelijke vlakken. Vanuit die hoedanigheid vertrekken wij en wij maken ons daarom ook geen zorgen dat in de uiteindelijke onderhandelingen het besluit zonder ons feitelijk ook genomen kan worden. Dat de andere partijen dat niet op die manier zo zullen behandelen, daar hebben wij het volste vertrouwen in.

01:58:13

Voorzitter: Meneer Rustebiel.

01:58:16

de heer Rustebiel - D66: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben de afgelopen paar jaar prettig samengewerkt met de ChristenUnie op tal van terreinen, maar specifiek op het gebied van de gemeentefinanciën hadden wij een bijzondere band in die coalitie. Nu hoor ik de heer Dijk zeggen dat hij heel goed snapt dat een groot deel van de coalitiepartijen de ruimtelijke investeringsagenda voor wil zetten. Hij wil extra investeren in een aantal sociale kwesties en dat is ook heel logisch dat hij dat zegt, maar dan ben ik vervolgens wel benieuwd wat de ChristenUnie gaat doen, want wij weten allemaal wat de financiële situatie van de gemeente is. Bent u dan bijvoorbeeld bereid om in deze situatie, waarbij allerlei lasten voor inwoners al stijgen, om ook de OZB te verhogen in deze coalitie, mochten allerlei ambities daartoe leiden? Bent u daartoe bereid?

01:58:59

de heer Wennink - ChristenUnie: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. Het verhogen van de lasten voor inwoners lijkt ons, net als alle partijen hier, niet wenselijk en in die zin zijn we er op dit moment niet op aan het voorsorteren wat er wel of niet gaat gebeuren. Wij horen alle partijen het belang van de financiële positie benadrukken en zo ook de SP. Op die manier gaan we samen kijken naar hoe wij, met de positie die we nu hebben, er toch voor kunnen zorgen dat wij samen werken aan een gemeente die een stapje vooruitgaat. We horen GroenLinks zeggen: "Groener, socialer en progressief." Er hangen nu heel veel mooie visies boven Groningen. Dat moet worden vertaald in een uitvoeringsprogramma en dat zal geld kosten. Elke euro kunnen we maar één keer uitgeven, dus het is aan ons om samen te beslissen hoe we dat het beste kunnen doen. Ik ben het met de heer Rustebiel eens dat inderdaad die samenwerking op de financiële positie van de gemeente de afgelopen jaren

heel prettig was en ik hoop ook dat wij elkaar in dat soort zaken, net zoals veiligheid en financiën ook zeker thema's zijn, samen als raad in blijven vinden.

02:00:08

Voorzitter: De heer Van der Laan.

02:00:11

de heer Van der Laan - Partij voor het Noorden: Dank, voorzitter. De ChristenUnie is de enige partij van de vijf die een rechtstreeks lijntje heeft met het kabinet. Hoe ziet de ChristenUnie die rol? Welke positieve rol zou dat kunnen betekenen voor Groningen met grote problemen, zoals ik noem maar het gasdossier et cetera.

02:00:32

de heer Van der Laan - Partij voor het Noorden: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. Ik vind het een inspirerende vraag. Uiteindelijk hebben we de afgelopen jaren dat lijntje als heel positief ervaren, dus dat je in direct contact staat en dat je toch iets eerder aan tafel zit. Tevens zien wij ook de inzet die andere partijen met een landelijke vertegenwoordiging daarop doen. Als ik kijk naar zaken, zoals de kinder-hartchirurgie, dan zijn het zowel de partijen die puur lokaal vertegenwoordigd zijn, als de partijen die lokaal vertegenwoordigd zijn en een landelijke afspiegeling hebben en die elkaar ook weten te vinden. Dus een mooie vraag. Ik denk dat het zeker baat kan hebben, maar ik denk dat de andere partijen daar eveneens hele mooie dingen in hebben gedaan en ook kunnen doen.

02:01:24

Voorzitter: De heer Rustebiel nog.

02:01:26

de heer Rustebiel - D66: Ja, toch nog even terug op het punt van de gemeentefinanciën. Ik hoor een aantal partijen zeggen: "Nou, we willen sowieso de bestaande agenda voortzetten en er moet een andere agenda naast komen." Dus dat gaat dan, denk ik, meer geld kosten. U kijkt niet direct naar de woonlasten, maar ik ben wel benieuwd of u dan naar de financiële reserves van de gemeente kijkt? Want we hebben een financiële positie nodig, omdat we cofinanciering nodig hebben als we al die landelijke middelen aan willen boren. Als wij onze reserves uitputten dan dreigt het risico te ontstaan dat we daardoor alleen maar minder geld binnenhalen. Ik ben benieuwd wat voor keuze er nu gemaakt gaat worden, want u kunt niet zeggen dat de reserves intact blijven en dat de lokale lasten niet omhooggaan. Het is hier inmiddels wel duidelijk dat er een extra ambitie op tafel is gekomen. Hoe kijkt u daar nu naar?

02:02:15

de heer Wennink - ChristenUnie: Dank u wel voor het woord, meneer de voorzitter. Daar kijk ik naar als een pittige puzzel die we samen moeten leggen. Het zal blijken als we alle belangen, alle programma's en alles naast elkaar leggen, hoe dat financiële plaatje het best ingekleurd kan worden. Inderdaad, uiteindelijk heeft de gemeente baat bij een financieel stabiele positie.

02:02:38

Voorzitter: Meneer Sijbolts.

02:02:41

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank u, voorzitter. In die zin lijkt het erop dat de ChristenUnie nu het financiële geweten dreigt te gaan worden van de nieuw te vormen coalitie. Op zich zou ik dat de ChristenUnie tot op zekere hoogte wel toevertrouwen gezien het verdere verleden dan alleen de afgelopen drie jaar. Ik hoop alleen niet dat de ChristenUnie dan tegen elke prijs gaat deelnemen. Dus ik ben wel benieuwd als nou blijkt dat die financiële degelijkheid, waar de ChristenUnie toch eigenlijk ook altijd wel voor staat--Stel, u komt er halverwege de rit achter dat dit misschien niet zo goed is - dan ga ik u vragen stellen, waar u waarschijnlijk toch geen antwoord op gaat geven - of u dan misschien toch gaat heroverwegen, omdat u in aantal, numeriek, niet nodig bent voor een coalitie, om dan misschien gezellig met ons in de oppositie te komen en samen met, bijvoorbeeld, het CDA, D66 en de Partij voor het Noorden gaat strijden voor een degelijk financieel beleid? Dat kan ook nog gezellig worden, denk ik, maar er is nog een ander punt en dat gaat over het puntje veiligheid. Ik weet dat de ChristenUnie altijd een duidelijke mening heeft en standvastig is op een aantal veiligheidsthema's. Dat wijkt wel eens af van partijen als GroenLinks, Partij voor de Dieren en SP. Voorziet u daar tijdens de onderhandelingen nog stevige discussies? Ik denk dat u bij de Partij van de Arbeid dan wel aan het juiste adres bent of gaat dat iets worden waar we dan als raad wat meer zeggenschap over krijgen en dat u dat wat meer openlaat waar het gaat over de besluitvorming, zodat niet alleen de automatische meerderheid van de coalitie telt, maar dat dan ook de oppositie daartoe doet?

02:04:27

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Dank voor het woord, meneer de voorzitter. Even in omgekeerde volgorde. Uiteindelijk denk ik dat het in alle thema's zo is. Zo zien wij alle partijen tot nu toe noemen dat de verbinding tussen alle partijen belangrijk blijft. Dat is dus op een thema als veiligheid, maar ook op andere thema's. We horen hier ook woorden vallen, zoals: "Laten we alsjeblieft niet een dichtgetimmerd coalitieakkoord doen." Zo zijn we dat ook helemaal niet gewend in Groningen. Dan de vraag of wij moeilijke onderhandelingen tegemoet zien op het thema veiligheid in de breedte. Nee, zo zien we dat niet. Wij ervaren, met de partijen met wie we nu worden aanbevolen om coalitiedeelname te verkennen, zeer veel overlap, omdat veiligheid voor al deze partijen over het algemeen begint bij het om mensen heen investeren. Zorg ervoor dat er in scholing, werk en leefbaarheid wordt geïnvesteerd en daarmee ook een stukje veiligheid te laten doen starten vanuit de buurt, het dorp en de wijken. Dus daar zien wij op dit moment geen grote breekpunten in. Dan was de laatste opmerking over financiën niet echt een vraag, maar daarbij denk ik dat ik even terugval op een eerder antwoord naar de heer Rustebiel.

02:05:46

Voorzitter: Ik stel voor dat we naar het CDA gaan. Ik weet niet of we dan allemaal de veiligheidsriemen vast moeten gaan houden, maar dat gaan we nu horen. Meneer De Haan.

02:05:55

de heer De Haan - CDA: De veiligheidsriemen! Nee, dat valt wel mee, denk ik, voorzitter. Voorzitter, in ieder geval bedankt voor het woord. Volgens mij hebben we vandaag beiden geleerd dat het inderdaad Partij vóór de dieren is en Partij vóór het Noorden, dus dat is een mooie les vandaag. Ik wil beginnen met het danken van de informateur voor het verzette werk. Wij kijken als CDA terug op een prettig en inhoudelijk gesprek en wat ons betreft is het

fijn dat er na een maand gestart kan worden met de formatie. Vanzelfsprekend ook de felicitaties aan GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, SP en de ChristenUnie voor het zetten van deze eerste stap. Zeker voor de Partij voor de Dieren, denk ik, een mooie en belangrijke stap in de geschiedenis van de partij, waarvoor felicitaties. Als CDA hebben we bij de informateur aangegeven bereid zijn om mee te besturen, maar ook laten weten dat eerst de opties van het college met vier partijen onderzocht moeten worden. Als tiende partij van Groningen was het niet aan ons en GroenLinks en de Partij van de Arbeid hebben gekozen voor een college over links en dat is hun goed recht. De vraag voor ons is wel wat dat doet met de samenwerkingsbereidheid tussen de oppositie en coalitie. In dat opzicht was wellicht een bredere coalitie een logische keuze geweest. Tijdens het duidingsdebat heeft het CDA een aantal belangrijke uitdagingen aangegeven waar we als gemeente voor staan en dit zijn ook de uitdagingen en de thema's waar we het coalitieakkoord, mocht het er komen, op zullen beoordelen. Ten eerste is dit het investeren in de veiligheid van Groningen. Het werd al eerder genoemd, het rapport de Groningse Praktijken. Het maakt duidelijk dat er de afgelopen jaren te weinig is gebeurd. Denk bijvoorbeeld aan de aanpak van drugscriminaliteit en zeker ook de mensenhandel in Groningen. De bestrijding van armoede is iets waar de afgelopen jaren goede stappen in gezet zijn door vorige colleges, maar waar nog een wereld te winnen is. Ten derde, het bouwen van meer woningen, zeker voor starters, middeninkomens en ouderen.

02:07:55

de heer De Haan - CDA: De energietransitie, waarin we ervoor moeten zorgen dat iedereen mee kan doen en tenslotte een overheid die betrouwbaar en dienstbaar is. Op dit laatste punt stelt de informateur voor om hier raadsbreed mee aan de gang te gaan en dat lijkt ons een goed plan. Toch zit er ook een zeker spanningsveld in, want wat gaat er gebeuren wanneer een college en coalitie inwoners onvoldoende betreft bij haar plannen? Iets wat we helaas in afgelopen colleges wel eens hebben zien gebeuren. Lukt het de coalitie en de oppositie dan om samen op te trekken? Hier ligt een uitdaging voor zowel oppositie als coalitie en toch zijn er zeker mogelijkheden om gezamenlijk de band tussen inwoners en de politiek te versterken. Het CDA denkt hierbij bijvoorbeeld aan het vergaderen op locatie en een overheid die makkelijker benaderbaar is. Zelf proberen we hier onze stappen in te zetten en zijn we twee weken geleden van start gegaan met ons maandelijkse spreekuur om het voor inwoners gemakkelijk te maken om hun zorgen en goede ideeën bij ons kenbaar te maken. In de gespreksverslagen komt naar voren dat veel partijen het erover eens zijn dat de afgelopen jaren voldoende visies zijn geschreven. Het is tijd voor uitvoering, maar wordt dit ook echt een uitvoeringscollege of toch meer een veranderingscollege? Als ik de reacties van de SP en de Partij voor de Dieren lees krijg ik toch vooral de indruk dat er een hele hoop dingen moeten veranderen. Met de grote uitdagingen waar onze gemeente voor staat is het, wat mijn fractie betreft, essentieel om haast te maken. Uitvoeren van wat er ligt en niet te veel terug naar de tekentafel. Tenslotte nog een vraag aan de informateur. Over die tweede en derde ronde is vrij summier beschreven wat er is besproken. Ergens is dat te begrijpen, maar om dat onderdeel van de opdracht toch te kunnen duiden, het vormen van een stabiele coalitie, zouden wij willen vragen daarvoor toch nog wat meer inzicht te geven in hoe dat proces is gegaan tussen de coalitiepartijen en de voormalige- of de huidige

oppositiepartijen. Zou de informateur nog wat meer in kunnen gaan op deze rondes? Rest mij niks anders dan de formerende partijen veel succes en zegen te wensen.

02:09:59

de heer De Haan - CDA: Dank u zeer. Meneer Sijbolts.

02:10:04

de heer Sijbolts - Stadspartij 100% Groningen: Het is natuurlijk niet gebruikelijk dat de oppositie elkaar nou gaat zitten te interrumpen, maar ik hoorde de heer De Haan zeggen dat hij het belangrijk vindt, of dat het CDA het belangrijk vindt, dat al die visies en programma's die er nu liggen zo snel mogelijk worden uitgevoerd. Ik hoop niet dat het CDA daarmee ook zegt, dat ze nu voor al die programma's zijn waar ze zelf ook weleens tegengesteld te hebben.

02:10:27

de heer De Haan - CDA: Nee, daar hoeft de heer Sijbolts niet bang voor te zijn, maar ik heb wel net vijf thema's benoemd die voor het CDA van belang zijn. Bijvoorbeeld op het gebied van armoedebeleid, waarin volgens mij een goede visie ligt. Als we het hebben over de energietransitie worden er ook goede stappen gezet. Dat zijn visies waar het, wat ons betreft, tijd is voor actie en uitvoering en dus niet terug naar de tekentafel. Daarover heb ik het en bijvoorbeeld als we het hebben over de Parkeervisie, dan hebben we daar wel laten zien dat we het daar niet altijd eens zijn geweest.

02:10:57

Voorzitter: Dan kom ik bij de heer Van der Laan, Partij voor het Noorden.

02:11:04

de heer Van der Laan - Partij voor het Noorden: Dank, voorzitter. Als enige nieuwkomer voelen wij ons erg - ik spreek ook even namens mijn buurvrouw, Evelien Bernabela - welkom in dit huis. In de gemeenteraad zijn we goed ontvangen. We moeten nog wel een beetje wennen aan de veelheid van locaties. Het zijn er inmiddels een stuk of zes à zeven, maar ik heb vanmiddag begrepen van de burgemeester dat daar heel hard aan wordt gewerkt en dat we na de zomer in het nieuwe stadhuis een plaats en plek kunnen krijgen.

02:11:32

Voorzitter: Ik heb geen jaartal genoemd, hè.

02:11:40

de heer Van der Laan - Partij voor het Noorden: Als ik nu kijk naar de Partij voor het Noorden dan-- Ik heb ooit zelf die partij opgericht, maar onze hoofdoprichter was eigenlijk Teun Jan Zanen. Teun Jan Zanen kwam vanuit PSP/PvdA-huize en in 1969 had hij als statenlid besloten dat de Westerwoldse Aa zou moeten worden gekanaliseerd, om vervolgens in 2007 als Partij voor het Noorden-statenlid te besluiten dat diezelfde Westerwoldse Aa gemeanderd zou moeten worden. Dan is uw leven wel af, volgens mij, en dat was ook zo, want in 2015 is hij overleden. In 2006 hebben we nog een keer een poging gedaan om mee te doen aan de gemeenteraadsverkiezingen in de oude gemeente Groningen, maar dat is toen niet gelukt, dus ik weet zeker dat hij dit moment graag had willen meemaken. De mensen zullen hem allemaal niet meer kennen, want we zijn een hele jonge raad, maar Teun Jan was een hele sociale man. Hij kwam uit de vakbeweging en toen ik met zijn vrouw - hij was toen twee, drie

maanden overleden - een gesprek had, zei ik aan het einde van het gesprek: "Ja, Teun Jan was een echte socialist, want hij was zo sociaal altijd." Toen schudde zij wijs haar hoofd en zei: "Je hebt het helemaal verkeerd. Het was een liberaal." Waarop ik dacht: heb ik het nou verkeerd? Ik heb vijftien-twintig jaar met die man samengewerkt en nou zegt zijn vrouw, waar hij vijftig jaar mee samen had geleefd, dat hij liberaal was. Dat kader van beeldvorming zie ik ook vandaag weer gebeuren. Links, rechts, socialistisch, geen liberaal beleid. Mensen, mijn oprechte wens is om niet aan die beeldvorming te doen en direct alles te gaan invullen, want de wereld is niet zwart-wit. Was het maar zo.

02:13:32

de heer Van der Laan - Partij voor het Noorden: Wij zijn positief verheugd dat in ieder geval het onderwerp participatie in gezamenlijkheid worden opgepakt. Wij zouden wel heel graag nog mee willen geven, dat er wellicht nog meer onderwerpen zijn die in gezamenlijkheid zouden kunnen. Ik refereer aan het gasdossier en aan de dreigende sluiting van de kinderkhartchirurgie. We willen allemaal graag de Lelylijn, dus daar kunnen we met zijn allen gezamenlijk aan trekken. Dat zou ook onze missie moeten zijn, juist om te voorkomen dat we straks in een oude, met nadruk op oude, oppositie-coalitie rol terechtkomen. Wij zullen proberen daar niet direct voor te kiezen, hoewel we wellicht altijd wel kritisch zullen zijn op de financiën. Daar zijn we misschien wat conservatief in, maar we vinden - dat geldt voor mijn huishouding en voor die van mijn buurvrouw - dat de centjes altijd moeten kloppen. Je moet je financiële huishouding op orde hebben, dus geldt dat ook voor een gemeente. Wij maken ons dus wel een klein beetje zorgen over hoe de OZB gaat ontwikkelen de komende jaren, zonder nou direct het nieuwe college op ideeën te willen brengen. Dat beslist niet, maar verder willen wij het nieuw te vormen college vooral heel veel succes en misschien wel heel veel wijsheid toewensen om deze mooie gemeente - die nog niet zolang deze gemeente is in deze vorm - nog mooier te maken, nog beter te worden, nog beter te maken, nog socialer te maken, nog groener te maken, nog duurzamer te maken en dan hou ik op, voorzitter.

02:15:09

Voorzitter: Dank u zeer. Dan kijk ik even rond of er nog vragen zijn? Dat is niet het geval. We gaan een beetje haast maken, omdat de informateur anders sneeft, maar we hebben nog meneer Ram als bonus. Gaat uw gang.

02:15:31

de heer Ram - PVV: Dank u wel, voorzitter. Ik wil de heer Gijsbertsen bedanken voor zijn werk als informateur en voor het werk wat hij hier verzet heeft. Wij vonden het in ieder geval een prettig en constructief gesprek dat wij hebben gehad. Ja, maar dan? Een voorstel voor een knetterlinkse coalitie en dat viel ons een beetje tegen, voorzitter. Wat wij vrezen wordt mogelijk waarheid en wellicht de meest linkse coalitie ooit in de geschiedenis van deze gemeente en misschien wel, op dit moment, van het land. Ik krijg bezorgde whatsappjes: 'wat gaat er mis in Groningen', 'what the hell' en meer van dat soort ongenueanceerde berichtjes. In een ver verleden, heb ik begrepen en las ik ergens in een dagblad, is er ook een zeer links college geweest van Max van den Berg. Die heb ik ook meegemaakt als commissaris. De Raspoetin van het Noorden werd hij ook wel genoemd, wat natuurlijk de vraag oproept: wie wordt de nieuwe Raspoetin van deze coalitie? Dat zullen we zien. Dan het rapport, voorzitter. Voor de PVV staan de belangen van de bewoners

en ondernemers centraal. Die willen wij de ruimte geven en plannen van onderop die aansluiten bij de wensen en het oplossen van problemen van onze inwoners. Wat ons vooral opvalt is dat er naar overeenkomsten tussen partijprogramma's is gekeken, wat in onze ogen toch leidt tot een zeer activistische- en ideologische coalitie. Daar hebben wij zorgen over. Onze vraag aan de informateur: wat is nou de onderbouwing van de keuze voor deze coalitie? Ik vond de andere rondes heel uitvoerig beschreven, maar de laatste twee, drie rondes wat minder. Ik hoor graag van hem hoe hij dat heeft ervaren.

02:17:46

de heer Ram - PVV: Onze analyse is toch dat juist de ideologie die een grote rol speelt in de polarisatie een van de redenen is waarom veel kiezers een afkeer hebben gekregen van deze politiek. Het ideologisch verbeteren van de wereld staat centraal, terwijl de belangen van bewoners centraal moet staan. Dat is onze visie daarop. Wat wij ook wat missen is de huidige tijdsgeest om de huidige situatie in de wereld. We leven niet meer in 2018. We hebben een coronacrisis achter de rug, met alle gevolgen van dien, die onze inwoners en ondernemers nog moeten verwerken. We leven nu in een zeer geopolitiek spannende tijd met grote veranderingen. Definitief naar een multipolaire wereld en we zitten in een economische oorlog met Rusland. Voor die gevolgen moeten wij ons voorbereiden, is onze visie, want die zullen niet mild zijn. We hebben het ook al gezegd bij de informateur: we hadden al een bankencrisis, een schuldencrisis, een woningcrisis en een vluchtelingencrisis, maar nu hebben we ook een energiecrisis, hyperinflatie - waar wij trouwens voor gewaarschuwd hebben - en economische sancties die wellicht leiden tot een monetaire crisis. Dat is wat ze noemen 'een perfecte storm'. Als je dat aan ziet komen, dan moet je je erop voorbereiden en ik zie hier toch dat er keuzes worden gemaakt voor een aantal ideologische-- Ik zeg dan het klimaatgedeelte waar wij ons niet in kunnen vinden en dan denk ik van: ja, er moeten toch andere prioriteiten worden gesteld op dit moment, want de wereld is echt veranderd.

02:19:46

de heer Ram - PVV: Wat onze focus dan zou zijn, is toch de bestaanszekerheid en de economische situatie. Daar moeten we ons voor wapenen op dit moment, gezien de hele politieke situatie in de wereld. Naast de toenemende armoede en de toenemende werkende armoede is dat een hele grote zorg die wij op dit moment delen. Dan de verbindingsagenda: ik heb mevrouw Wijnja goed gehoord over die uitgestoken hand en wij waarderen dat. We willen ook graag kijken met de raad hoe wij de kiezer die niet gekomen is, toch kunnen betrekken bij een politiek die kennelijk ver van veel mensen afstaat. Wat voorgesteld wordt in dit rapport vinden we een sympathieke gedachte, maar het is voor ons niet genoeg. Het begint en eindigt bij de problemen die onze inwoners hebben. Daar moet niet alleen naar geluisterd worden, maar er moeten ook een agenda en een plan gemaakt worden. Dat missen wij op dit moment in deze analyse en ik hoop dat daar ruimte voor is in de coalitiebesprekingen om dat ook vorm te geven. Niet alleen de ideologische kijk op de wereld is belangrijk, maar ook kijken naar wat de inwoners echt meemaken en van daaruit een plan maken. Volgens ons dicht dat de kloof tussen burger en politiek. Ik wens in ieder geval de coalitiepartijen veel succes met het smeden van een coalitie, maar wat de PVV betreft zullen wij in ieder geval alles doen om ook het ongehoorde geluid te laten horen. Dank u wel, voorzitter.

02:21:37

Voorzitter: De heer Dijk.

02:21:39

de heer Dijk - SP: Voorzitter, ik zou de heer Ram graag willen vragen om één probleem, die hij net noemde, er even uit te pikken en aan te geven hoe de PVV vindt dat dat probleem opgelost moet worden?

02:21:55

de heer Ram - PVV: Als het gaat om armoede: wat wij zien, dus onze kijk op hoe de ideologie op dit moment werkt - dat is dan onze analyse - is dat er veel wordt ingezet op de klimaatverandering en vervolgens heb je, als gevolg daarvan, een energiarmede, die je daardoor krijgt. Met andere woorden: er is weinig oog voor de ideologische kant van het linkse beleid en dat leidt vervolgens tot een consequentie, juist bij arme mensen, die dan de rekeningen niet kunnen betalen. Nog los van de geopolitiek, waar ook nog rekening mee had moeten worden gehouden. Dat is een andere dimensie die we er nu nog bij krijgen. Als het daarom gaat, denk ik dat je daar die prioriteiten wat minder moet stellen - dat is onze visie - en kijken van: hoe kan je er nou voor zorgen dat de energierekening naar beneden gaat? Denken in rendement in plaats van in kosten. Dat is een hele andere kijk op wat--

02:23:17

de heer Dijk - SP: Kunt u aangegeven in wat dit niet een diep ideologische keuze is, die u nu net aangeeft? Want u zegt dat deze beoogde coalitie te ideologisch is. Kunt u aangeven waarin, in wat u net beschrijft, u niet ideologisch bent geweest? Het is namelijk wat u zegt: "Het is diep ideologisch. U maakt een diep ideologische keuze."

02:23:39

de heer Ram - PVV: Nou nee, wat wij stellen is dat er een veranderde situatie in deze wereld is. Er is een nieuwe situatie rondom gas bijvoorbeeld en daar moeten we ons naartoe verhouden. Dat is de geopolitieke situatie waar we in zitten en dat heeft gevolgen, niet alleen voor Nederland, maar ook voor onze inwoners in Groningen en die gaan daarvan de rekening betalen. Als je dan vervolgens doorgaat met die die klimaatagenda, dan zorg je ervoor dat die energierekening alleen maar hoger wordt. Dat is gewoon een stukje- [onhoorbaar] Nou nee, volgens mij niet. Het is een observatie [crosstalk]

02:24:25

Voorzitter: We kijken straks tot welke keuzes men komt en dan zal ongetwijfeld dit debat nog verder worden voortgezet. Ik kijk ook even naar de spanningsboog. Het is mijn mooie rol dat ik ook even kijk naar uw non-verbale communicatie. We gaan even weer wat spanning opbouwen. De informateur is een aantal vragen gesteld en hij popelt om daar kort, heeft mij beloofd, op in te gaan en dan gaan we naar mevrouw Wijnja voor het vervolg van het proces. De informateur.

02:25:10

de heer Gijbertsen: Dank, voorzitter. Dank ook aan alle reacties en alle positieve reacties op de gesprekken die zijn gevoerd. Ik ben blij dat u dat heeft beleefd zoals ik het heb beleefd, namelijk als constructieve gesprekken. Een aantal vragen worden gesteld over: wat is er, met name, in die tweede en derde ronde nou eigenlijk gebeurd en waarom is dit het resultaat? Zo vat ik het maar even samen. Ik begrijp natuurlijk ook wel dat mensen graag

wat meer hadden willen lezen, juist omdat het, zoals mevrouw Bloemhoff al aangaf, een beetje een luxeprobleem is. Er zijn eigenlijk meerdere combinaties waarin je een verhaal zou kunnen opbouwen waarom dat zou kunnen en waarom [onhoorbaar] de coalitie zou kunnen opbouwen. Ik had het velen gegund, maar uiteindelijk moet je wel een keuze maken. Het proces dat we zijn ingegaan is heel bewust, heel stap voor stap geweest. Je zou ook op basis van de eerste ronde al gelijk naar een coalitie hebben kunnen kijken. Dat hebben we, en ik, heel bewust niet gedaan, omdat we echt samen hebben gekeken, stap voor stap: wat is nou eigenlijk de kern van wat we willen bereiken? Wat zijn de opties en hebben we vooraf niet alleen zelf een beeld daarvan, maar hebben we dat ook getoetst bij de partijen die dan in aanmerking komen? Dus op die manier steeds scherper te krijgen van: oké, dit is toch de combinatie waarbij we het meeste met elkaar inzien en wie de meeste, niet alleen stabiliteit heeft, maar ook een verhaal heeft waar de partijen zelf in geloven. Het is natuurlijk zo-- Kijk, er zijn informatierondes geweest in het land, waarin in feite gewoon een eerste ronde is geweest, zoals we het hier hebben gedaan, en daarna de informateur een advies heeft gegeven. Dat hebben we hier niet zo gedaan en dat betekent dat je dus in die gesprekken - zeg ik ook in de richting van mevrouw Jacobs - wel degelijk niet alleen met elkaar spreekt over: goh, wat zou nou het gezamenlijke verhaal van zo'n coalitie kunnen zijn, maar ook praat over: hé, waar zitten de knelpunten en mogelijke obstakels en hoe zitten jullie daarin?

02:27:11

de heer Gijsbertsen: En ook aftasten hoe heet de soep gegeten wordt op een aantal van dat soort punten om te weten, ook in de informatiefase, of er obstakels zijn die je tegenkomt en discussiepunten die sowieso in zo'n formatie zitten. Zijn dat dingen waar we in perspectief zien, dat we daar samen uit kunnen komen? Soms was er nog een verdieping op nodig, dat ziet u ook in het verslag en dan is er nog een extra gesprek geweest. Juist om echt op tafel te krijgen: is dit nu een begaanbare weg waar wij de formatie mee in durven gaan? Daar moet ik bij zeggen: omdat je met elkaar inhoudelijk die gesprekken voert moet er ook een veiligheid in zijn. Dat snapt u natuurlijk zelf ook wel. Juist als je zoekt naar waar ruimte zit en waar geen ruimte zit, terwijl je eigenlijk nog niet zeker weet of je zometeen in het formatieproces, laat staan in een coalitie, terecht komt en dan ga je dat natuurlijk niet allemaal in het openbaar verslag zetten. Dan zouden het openbare onderhandelingen zijn. Dat kan je ook doen, maar daar heeft u als raad niet voor gekozen. Dus vandaar dat dat toch op hoofdlijnen is. Uiteindelijk is het natuurlijk een politieke afweging welke coalitie en welk bijbehorend verhaal, want dat vind ik ook echt van belang, welke gedeelde visie uiteindelijk de voorkeur krijgt. Ik heb geconstateerd - dat heb ik ook opgeschreven - dat er meerdere coalities waren die in mijn ogen perspectief hadden om de formatiefase door te komen en tot een coalitieakkoord te komen. Allemaal met hun eigen aandachtspunten, maar ook knelpunten en obstakels. Dan is het uiteindelijk een politieke afweging. Wat is nou de visie en het verhaal van dat nieuwe college, waar partijen zich in herkennen? Dat geldt met name voor de partijen die in al die mogelijke coalities vertegenwoordigd zijn, dus de grootste partij. Ik vond het eigenlijk des te aardiger om juist in dit debat toch iets van de drive en de inhoudelijke thema's die deze partijen bij elkaar gebracht hebben terug te zien.

02:29:12

de heer Gijsbertsen: Het kan mijn bril zijn, omdat ik dat proces de afgelopen weken heb gedaan, maar ik kan me toch niet aan de indruk onttrekken dat er een aantal patronen

zichtbaar werden, ook bij de partijen die nu worden geadviseerd en ook iets te zien is van het commitment en de wil die er zijn om iets tot stand te brengen. Ik zeg er ook bij: er zitten verschillen in hun benadering en hun achterban. Echt, het maakt nogal uit als je kijkt naar wie er stemmen op deze vijf partijen, want dat zijn echt andere bevolkingsgroepen in deze gemeente. Dus dat levert nog een levendig debat op. U kunt zich, volgens mij, op basis van deze discussie ook wel voorstellen dat er enerzijds commitment inzit, een overlap, wat die vijf partijen met elkaar willen, wat voor visies ze hebben en de ambitie die erin zit en tegelijkertijd zit daar ook wel spanning op van: "Ja, we komen net van een iets andere kant", maar juist die wrijving kan een echte glans geven en dat hebben we in de informatiefase zien gebeuren. Dan nog even heel kort, voorzitter, op een paar specifieke vragen. Er werd even genoemd - ik meen dat het mevrouw Jacobs was - dat veiligheid niet aan bod zou zijn geweest of dat ik dat niet zou hebben opgeschreven. Dat is in ieder geval niet in mijn beleving. Veiligheid is als thema wel degelijk aan bod geweest. Ik heb wel iets gezegd over de positionering van de gemeente Groningen, die in elk geval in de eerste ronde wat weinig aan bod kwam. De brede coalitie waar de heer Ram naar vraagt: die vraag heb ik expliciet gesteld aan alle fracties in de eerste ronde. Je kunt kiezen voor een politiek meerderheidscollege, maar je kunt ook zeggen: "Nou, ik kies een andere koers. Ik wil een breed college of een afspiegelingscollege." Daar hebben we in gezien dat eigenlijk toch heel breed werd gekozen door partijen voor zo'n meerderheidscollege en dat is dus waar ik vervolgens het pad verder mee heb bewandeld.

02:31:06

de heer Gijbertsen: Dan, als het gaat over het voorstel over de raad en de participatie: u hoort het zelf in het debat terug dat sommige partijen het niet ver genoeg vinden gaan. Laat ik er dit over zeggen: mijn opdracht was een inventarisatie te doen, niet om een advies te geven, dus in die zin is dit al extra. Ik kan alleen maar inventariseren wat ook daadwerkelijk is. Dus als u mij de vraag stelt: "Goh, wat vindt u nu eigenlijk dat deze gemeente Groningen zou moeten doen op dit thema", dan geef ik u een ander rapport. Daar bent u misschien niet zo erg in geïnteresseerd, want ik stap zometeen weer op de trein. Het gaat erover wat u met elkaar hierin wilt en dan is mijn constatering dat daar grote ambities zijn, maar dat er nog heel veel gedachte-ontwikkeling nodig is om dat concreet te maken. Dan lijkt me dit in elk geval een goede stap waar ik ook draagvlak voor inventariseer, om in elk geval dit met elkaar te doen en aan te gaan. Ook, zoals de heer De Haan zegt, om daarmee de positie van de raad als geheel richting het college neer te zetten. Dat kan elk college goed gebruiken. Nou, ik zal de persoonlijke observatie maar achterwege laten. Maar goed, volgens mij is het heel gezond om dat met elkaar te gaan onderzoeken en dan zou het best kunnen dat je vandaar ook naar andere onderwerpen gaat kijken. Volgens mij is het in elk geval in deze fase, waar u bent in uw gedachtenvorming, goed om hier eens mee te beginnen. Dan de betrokkenheid van inwoners bij het formatieproces. Het is een beetje een flauw antwoord, maar daar geldt hetzelfde voor: ik kan niet inventariseren wat er niet is. Het is helder dat ook daar een vraag ligt en ik denk dat het aan de onderhandelende partijen is om met elkaar deze vraag heel scherp te stellen. Hoe zien wij dat voor ons? Ik heb daar, tot zover, niet een duidelijke lijn uit naar boven gehaald. Voorzitter, daar wilde ik het maar bij laten, tenzij ik een vraag vergeten ben.

02:33:08

Voorzitter: Dames en heren, mijn indruk is dat we de informateur en ook elkaar goed hebben kunnen bevragen op een aantal afslagen die zijn genomen in dit proces. Ik zou willen voorstellen dit onderdeel nu af te ronden en over te gaan naar het voorstel van mevrouw Wijnja namens de formerende partijen, neem ik aan, om wat toelichting te geven over hoe men het proces nu verder zou willen inrichten. Mevrouw Wijnja.

02:33:42

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Dank u wel, voorzitter, en dank aan eenieder hier vandaag voor de bijdrage. Volgens mij was het heel goed, dus daarmee kunnen we deze periode afronden en gaan we naar de volgende periode van het formeren. De bedoeling is dat we vrijdag een start kunnen maken, in ieder geval met het maken van een agenda en een planning, want dat is ook niet onbelangrijk. Wat ook niet onbelangrijk is, is wie ons gaat helpen bij dat proces en wij hebben Mattias Gijsbertsen, die hier nu toevallig aanwezig is, gevraagd of hij formateur zou willen worden en gelukkig zei hij dat hij dat wilde. Dus wat ons betreft wordt dat de richting die we met elkaar opgaan de komende periode.

02:34:38

Voorzitter: Ja, kunt u daarmee instemmen? Het betekent, begrijp ik, dat we vrijdag te horen krijgen hoe het proces verder wordt ingericht en welk tijdspad daarbij hoort.

02:34:51

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Na vrijdag.

02:34:53

Voorzitter: Na vrijdag.

02:34:54

mevrouw Wijnja - GroenLinks: Ik zei er geen jaartal bij.

02:35:03

Voorzitter: Zijn daar nog vragen of opmerkingen over? Dat is niet het geval. Dan denk ik dat we elkaar mogen feliciteren dat wij met elkaar en met deze informateur zo'n goed gesprek kunnen voeren. Ik heb het wel eens anders meegemaakt en ik denk dat we bevoorrecht zijn dat we op deze wijze werken aan het stadsbestuur, gemeentebestuur, van Groningen. Dat alles gezegd zijnde zijn we bijna bij het einde van deze bijeenkomst, ware het niet dat ik nog één klein cadeautje weg kan geven, koekjes dus, aan dat raadslid dat onmiskenbaar langzamerhand ons tijdelijk, gelukkig, gaat verlaten vanwege een hele blijde verwachting. Dus Ceciel, we wensen jou heel veel plezier de komende weken. We gaan je missen, maar we weten ook zeker dat we je over een aantal weken weer terug zullen zien. Je hebt een prachtige brief geschreven waarom je even, op dit moment, afscheid neemt van ons. Die brief ligt inmiddels bij de minister van BZK. Die is van het CDA, dus ik ga ervan uit dat, ook vanuit die kant, er een beetje druk wordt uitgeoefend, zodat we een beetje tot moderne inzichten komen rondom dit soort verloven. Eerder had je al met Rik daar wat stappen in gezet. Zover is het niet en moet het nog even op de ouderwetse manier, maar desalniettemin hele fijne weken. Heel veel succes de eerste weken en we zien je over een paar maanden weer terug. Je krijgt van ons allemaal de traditionele vegan-koekjes met allemaal natuurlijke kleurtjes. Heel veel succes. Wel thuis allemaal.